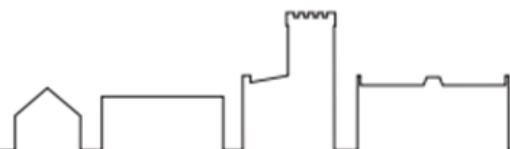


Årsredovisning 2023

Danderyds kommun



Kommunstyrelsens ordförande har ordet	1
--	----------

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE.....	2
Översikt över verksamhetens utveckling	2
Händelser av väsentlig betydelse	2
Den kommunala koncernen.....	4
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	18
Visselblåsarfunktion.....	20
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	21
Balanskravsresultat.....	28
Avtalssamverkan	29
Väsentliga personalförhållanden	29
Förväntad utveckling.....	32

RÄKENSKAPER.....	34
Resultaträkning.....	34
Balansräkning.....	35
Kassaflödesanalys	37
Notförteckning	38
Driftredovisning	54
Investeringar.....	57
Avfallsverksamhet.....	58
Vatten- och avloppsverksamhet	61

Bilagor	64
1 Definitioner till årsbokslut	64
2 Måluppfyllelse.....	64
3 Investeringar.....	64
4 Nämndernas ledamöter.....	64
5 Panter och ansvarsförbindelser.....	64
6 Avtalssamverkan	64
7 Revisionsberättelse.....	64

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Text..



Hanna Bocander (M)

Kommunstyrelsens ordförande



FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

I denna förvaltningsberättelse lämnar Danderyds kommun information om förvaltningen av kommunen i enlighet med 11 kapitlet lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings Rekommendation R15 Förvaltningsberättelse.

Översikt över verksamhetens utveckling

Det ekonomiska resultatet för kommunen 2023 uppgick till 124,6 miljoner kronor och resultatet enligt balanskrav uppgick till 102,1 miljoner kronor. Skillnaden mellan årets resultat och årets resultat enligt balanskravet beror på att realiserade vinster i värdepapper om 22,5 miljoner kronor inte ingår i resultat enligt balanskravet. Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. För mer information se avsnitt Balanskravsresultat.

Sammanställningen nedan visar kommunens resultat för åren 2023–2019.

Årets resultat (mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat	124,6	158,9	286,9	195,8	-79,7
Årets resultat enligt balanskrav	102,1	66,5	97,0	184,4	-105,3

Kommunen uppnådde under året den övergripande ambitionsnivån enligt kommunens strategiområden som fastställts av kommunfullmäktige. Bedömningen baseras på nämndernas måluppfyllelse och utfall av nyckeltal och aktiviteter.

De finansiella indikatorerna har försämrats något jämfört med 2022 med undantag för resultat enligt balanskrav som har förbättrats. Anledningen till försämringarna för de båda soliditets indikatorerna beror främst på en ökad upplåning som gjordes för att finansiera investeringar. Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringarna försämrades främst med anledning av en ökad investeringsvolym. Att årets resultat enligt balanskravet har förbättrats beror på att kommunen 2022 gjorde avsättning till resultatutjämningsreserven. Trots de försämrade finansiella indikatorerna bedöms den finansiella ställningen vara god. Kommunen planerar att ta upp nya lån under kommande år med anledning av finansiering av investeringar och för ägarlån till kommunalförbund, vilket kommer innebära att kommunens finansiella ställning försämras ytterligare med ökad ekonomisk risk som följd.

Händelser av väsentlig betydelse

Skolutredning

Den 6 februari 2023 gav kommunstyrelsen kommunledningskontoret i uppdrag att utreda åtgärder för kommunala skolverksamheter inom Djursholm, Stocksund och västra Danderyd i syfte att stärka skolornas attraktivitet och minska nuvarande överkapacitet av antalet skolplatser i kommunen. Uppdraget delrapporterades till kommunstyrelsen den 19 juni 2023 och den 27 november 2023 återremitterade kommunstyrelsen ärendet med hänvisning till det utredningsdirektiv som beslutades av kommunstyrelsen i februari 2023. Uppdraget fortlöper under första halvåret 2024 och ska återrapporteras till styrelsen senast den 17 juni 2024.

Företagsklimatet fortsätter att utvecklas

Danderyds kommun klättrade 50 placeringar i företagens bedömning av kommunens service vid senaste undersökningen som genomfördes av Sveriges Kommuner och Regioner. Kommunen hamnar på plats 82 i den totala rankingen och det är över rikssnittet. Rankingens baseras på Nöjd-Kund-Index och kommunen ökade från ett index på 72 (2021) till 76 (2022).

Företagsklimatet mäts också i Svenskt Näringslivs årliga undersökning. I den totala rankingen för Sveriges kommuner hamnade Danderyds kommun på plats två. Enkäten i sig består av 15 frågor och kommunen förbättrar resultatet i tolv av dessa. Bland annat inom områdena bemötande och service, information till företagen, dialog med kommunens beslutsfattare och kommunpolitikens attityder. Under året blev Danderyds kommun även utsedd till Sveriges bästa kommun för nyföretagande. Priset delas ut av NyföretagarCentrum Sverige.

Hållbar utveckling

Danderyds kommun ligger i framkant inom miljö- och klimatarbetet genom att exempelvis arbeta med att främja biologisk mångfald och att underlätta för cyklister och elfordonstrafikanter. Under året har ytterligare ett steg tagits för att få ett samlat grepp kring hållbarhet genom att kommunfullmäktige i augusti antog en hållbarhetspolicy för Danderyds kommun. Policyn är en del av kommunens långsiktiga arbete för att uppnå de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030. Beslutet föregicks av en kartläggning av kommunorganisationens hållbarhetsarbete samt en utbildning i de 17 globala hållbarhetsmålen. Samarbetet med invånare, myndigheter, näringsliv och föreningsliv kommer att vara centralt för att bidra till hållbarhetsmålen.

Ett tryggare Danderyd

Kommunen har under året fortsatt att fokusera på ökade trygghetsinsatser. Bland annat genom en satsning på trygghetsbevakning av gator, torg och i villaområden. Enligt den nya bevakningsupphandlingen ingår det numera i väktarnas uppdrag att även bevaka kommunens fastigheter och vara synliga runt om i kommunen. Väktarna ska även stötta kommunens förebyggande arbete och samarbeta med bland annat föreningar, företag och ungdomskoordinatorer.

Kommunen samverkar även med polisen i lokalpolisområdet Södra Roslagen för att minska antalet brott i kommunen. En handlingsplan har uppdaterats utifrån nya analyser gällande trygghet och brott. Planen innehåller bland annat mål och aktiviteter såsom arbete med grannsamverkan, trygghetsvandringar, föräldravandringar och stöd till personer som utsätts för brott. För att skapa trygghet för barn och ungdomar fortsätter arbetet med psykisk hälsa, goda relationer och att minska användandet av tobak, alkohol och droger.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Den kommunala koncernen

Den samlade kommunala verksamheten bedrevs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation samt i två helägda bolag Djursholms AB och Studievägen Fastighets AB. Därtill fanns ett antal samverkansföretag och kommunala förbund. Kommunen anlät privata utförare inom två väsentliga områden: utbildning och äldreomsorg.

Den kommunala koncernen			
Nämnder	Koncernföretag	Samägda och kommunala förbund	Privata utförare och fristående huvudmän
Kommunstyrelsen Ordförande: Hanna Bocander (M) Kommundirektör: Johan Lindberg	Djursholms AB 100 % Styrelseordförande: Maarit Nordmark (L), Verkställande direktör: Dag Björklund	SÖRAB: 10 %	Äldreomsorg: Föreningen Blomsterfonden, Attendo Care, Aleris
Överförmyndarnämnden Ordförande: Leo Smidhammar (M) Kommundirektör: Johan Lindberg	Studievägen Fastighets AB 100 % Likvidator: Bengt Gärde, advokatfirman Gärde och Partners AB	Norrvatten: 7,9 %	Utbildning: Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor
Utbildningsnämnden Ordförande: Ulla Hurtig Nielsen (M) Bildningsdirektör: T.f. Erik Nilsson		Käppalaförbundet: 7,2 %	
Kultur- och fritidsnämnden Ordförande: Erika Svanström (KD) Bildningsdirektör: T.f. Erik Nilsson		Stockholmsregionens Försäkring AB: 2,9%	
Socialnämnden Ordförande: Birgitta Lindgren (L) Socialdirektör: Britt-Marie Ekström		Storstockholms brandförsvaret: 2,3 %	
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden Ordförande: Claës Breitholtz (M) Bygg- och miljödirektör: Elisabeth Thelin		Roslagsvatten AB: 0,6 %	
Tekniska nämnden Ordförande: Robert Nibelius (M) Teknisk direktör: Stefan Sorpola		Kommuninvest: 0,1 %	

Upplysningar om väsentliga privata utförare

De fyra största privata utförarna eller fristående huvudmän avseende utbetalade medel från kommunen var Föreningen Blomsterfonden 124,1 miljoner kronor (101,6), Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor 87,0 miljoner kronor (85,1), Attendo Care AB 44,6 miljoner kronor (44,9) och Aleris AB 42,4 miljoner kronor (33,9). Föregående års siffror inom parentes.

Upplysningar om ägarandelar och medlemsandelar i koncernföretag samt andra företag i vilka kommunen har ägarintresse och kommunalförbund

Kommunen ägde till 100 procent Djursholms AB och Studievägen Fastighets AB.

Kommunen antog en reviderad bolagsordning och ett nytt ägardirektiv för Djursholms AB under 2022, som trätt i kraft under 2023. Enligt gällande bolagsordning är ändamålet med Djursholms AB att stödja kommunens exploateringsverksamhet för olika former av bebyggelse och anläggningar. Bolaget har också till syfte att inom ramen för det kommunala ändamålet, äga och förvalta bebyggda eller obebyggda fastigheter för kommunal verksamhet och fritidsändamål inom det kommunala uppdraget. Från och med 2023 omfattas Djursholms AB inte av de sammanställda räkenskaperna, i enlighet med 12 kap. 3 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, då koncernföretaget är utan väsentlig betydelse för kommunen. Detta enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige under 2023.

Enligt bolagsordningen var ändamålet med Studievägen Fastighets AB att inom ramen för gällande lagstiftning och godtagen praxis förvärva, äga och förvalta eller försälja fastigheter bebyggda eller obebyggda för kommunal verksamhet. Studievägen Fastighets AB omfattas inte av de sammanställda räkenskaperna, i enighet med 12 kap. 3 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, då koncernföretaget är utan väsentlig betydelse för kommunen. Studievägen Fastighets AB är försatt i frivillig likvidation till följd av ett beslut fattat av kommunfullmäktige under 2022. Under 2023 tog en likvidator över ansvaret för Studievägen Fastighets AB.

Kommunen samägde eller var medlemmar i följande förbund och bolag: Söderhalls renhållningsverk AB (SÖRAB), Norrvatten, Käppalaförbundet, Storstockholms brandförsvaret, Stockholmsregionens Försäkrings AB, Roslagsvatten AB och Kommuninvest ekonomisk förening.

Söderhalls renhållningsverk AB har som uppdrag att på ett miljöriktigt och rationellt sätt ta hand om det kommunala avfallet samt bygg- och rivningsavfall som uppkommer i samtliga ägarkommuner förutom Stockholm. Bolaget tar även emot verksamhetsavfall från företag i regionen. Bolaget ägs av tio kommuner norr om Stockholm. Danderyds kommun innehar 10,0 procent av aktiekapitalet i bolaget.

Kommunalförbundet Norrvatten producerar och distribuerar dricksvatten till 14 medlemskommuner norr om Stockholm. Danderyds kommuns andel i förbundet uppgår till 7,9 procent.

Käppalaförbundet renar avloppet åt elva kommuner i norra och östra Stockholm. Danderyds andel i förbundet uppgår till 7,2 procent.

Storstockholms brandförsvaret har beredskap dygnet runt i tio medlemskommuner. Verksamheten innefattar räddningstjänst vid brand eller nödläge, förebyggande arbete för att minska bränder och olyckor i samhället och tillsyn av exempelvis skolor och sjukhus. Danderyds kommuns andel uppgår till 2,3 procent.

Stockholmsregionens Försäkrings AB (SRF) erbjuder försäkringar och försäkringskompetens till sina 25 ägarkommuner och deras bolag. Danderyds kommuns andel i SRF uppgår till 2,9 procent.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om att avyttra Danderyds kommuns aktier i Roslagsvatten AB. Kommunens ägarandel uppgår till 0,6 procent. Andelarna planeras att säljas till Österåkers kommun under 2024.

Kommuninvest ekonomisk förening är en medlemsorganisation som företräder den kommunala sektorn i finansieringsfrågor. Kommuninvest är den största långgivaren till kommunsektorn. Danderyds kommuns andel i Kommuninvest uppgår till 0,1 procent.

Motiv till att anlita privata utförare

Kommunen vill erbjuda invånarna en större valfrihet genom möjlighet att välja privata utförare och att uppnå en högre kvalitet i verksamheterna genom konkurrensutsättning. Detta innebär att kommunens invånare får möjlighet att välja tjänster inom den kommunalt finansierade servicen enligt individens önskemål och förutsättningar.

Kommunala bolag

Djursholms AB

Verksamheten

Under året löpte förvaltningen enligt plan förutom att några investeringsprojekt av olika skäl fördröjts. Renoveringen av Berga gård försenades på grund av antikvariska krav, vilket också gällde yttre åtgärder på Djursholms slott, till exempel renovering av entrén. Ombyggnad av en lägenhet på Banérvägen 11 färdigställdes under andra kvartalet 2023.

Händelser av väsentlig betydelse

Vid årsskiftet 2022/2023 överläts Enebyskolan (Yrkesläraren 1) och Kyrkskolan (Berg 3) till kommunen. Den bokföringsmässiga reavinsten redovisades i 2023 års resultat. Den 1 maj såldes även Snödroppen 8 i Enebyberg till kommunen, som därmed tog över ansvaret för utvecklingen av fastigheten inom ramen för exploateringsprojektet Östra Eneby Torg. Utredning om bolagets framtida fastighetsinnehav fortsatte under året med fokus på de två bostadsobjekten Embla 10 och Svitiod 40 enligt tidigare uppdrag.

Bolagets fastighetsinnehav

Djursholm AB:s fastighetsinnehav omfattar cirka 100 fastigheter eller cirka 120 taxeringsenheter. Arealmässigt utgörs merparten av innehavet av rekreationsområden, jordbruks-, gatu- och parkmark. Flertalet fastigheter saknar såväl bokfört värde som

taxeringsvärde då fastigheterna har ägts av bolaget under mycket lång tid och att marken i gällande detaljplaner är utlagd som park, gata eller annan allmän plats.

Av bolagets fastighetsinnehav den 31 december 2023 hade 26 fastigheter ett bokfört värde om 98,1 miljoner kronor. Enligt en värdering som Svefa AB utförde på uppdrag av bolaget uppgick marknadsvärdet av dessa till 248,9 miljoner kronor per den 31 december 2023.

Förvaltning

Bolaget hade, liksom tidigare år, inte någon anställd personal under 2023. Funktionen verkställande direktör köptes av kommunledningskontoret. Kommunens tekniska kontor fullgjorde i princip samma arbetsuppgifter för bolagets fastigheter som för de fastigheter som ägs direkt av kommunen. Detta innebar att tekniska kontoret svarade för de primära kontakterna med bolagets hyresgäster, ledning, upphandling och kontakter med upphandlade leverantörer och entreprenörer samt hyresfakturering. Kommunledningskontoret ansvarade för bolagets redovisning och administration. Fram till augusti 2023 sköttes teknisk drift och skötsel av bolagets byggnader av en extern entreprenör. Därefter övertogs arbetsuppgifterna av fastighetsavdelningen inom tekniska kontoret. För drift och underhåll av mark anlätades EkoMiljö & Mark i Stockholm AB.

Årets resultat

Årets rörelseresultat inklusive fastighetsförsäljningar blev 55,3 miljoner kronor. Exklusive försäljningsresultat blev rörelseresultatet 0,3 miljoner kronor. Resultat efter finansiella poster blev 54,8 miljoner kronor inklusive fastighetsförsäljningar och exklusive försäljningarna ett negativt resultat om 0,2 miljoner kronor. Skillnaden hänförs till drygt 0,5 miljoner kronor i ränta på lån som inte gick att lösa i direkt samband med försäljningarna vid årsskiftet. I april hade bolaget löst samtliga lån om 75,0 miljoner kronor. Resultatet för 2023 låg i nivå med prognoser gjorda under året givet beslutade försäljningar liksom tidigare årsresultat exklusive försäljningar.

Hyresintäkterna för 2023 var cirka en tredjedel lägre än 2022 beroende på försäljningarna. För jämförbara enheter ökade intäkterna med cirka 9,5 procent beroende på den höga inflationen som påverkade merparten av bolagets avtal.

Rörelsekostnaderna minskade med nära 30 procent, vilket i stort speglar den minskade volymen efter försäljningarna. Samtidigt noterades inflationens kostnadsökande effekter. En fortsatt återhållsam förvaltning, också efter övertagande av drift och skötsel i kommunintern regi, har hållit emot kostnadsutvecklingen. Den restriktiva hållningen inom drift och skötsel ger anledning att analysera eventuella långsiktiga effekter för att undvika framtida överraskande akuta större åtgärder.

Flerårsöversikt

Flerårsöversikt (Mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	68,1	19,4	44,0	20,4	16,1
Resultat efter finansiella poster	54,8	0,0	17,9	0,5	-0,3
Kassalikviditet %	74,9	1,6	5,3	10,4	6,8
Soliditet %	81,4	30,8	29,7	14,0	21,6
Eget kapital	85,1	42,1	40,6	19,8	25,1
Balansomslutning	104,5	136,6	136,7	141,8	116,0

Studievägen Fastighets AB

Verksamheten

Verksamheten under 2023 omfattade endast administrativa uppgifter i huvudsak kopplade till överlåtelse av fastigheterna Danarö 6 och Skolan 12 till kommunen, samt arbete med underlag inför beslut om likvidation.

Händelser av väsentlig betydelse

Vid årsskiftet 2022/2023 såldes bolagets fastigheter Danarö 6 och Skolan 12 till kommunen. Vid en extra bolagsstämma den 31 oktober beslutade ägaren om frivillig likvidation och föreslog Bengt Gärde, advokatfirman Gärde och Partners AB, som likvidator. Bolagsstämmans beslut fastställdes senare av Bolagsverket. Likvidatorn övertog ansvaret för bolaget per den 30 november 2023 då tidigare styrelse och VD avregistrerades.

Bolagets fastighetsinnehav

Efter försäljningen av Danarö 6 och Skolan 12 innehar bolaget inte längre några fastigheter.

Förvaltning

Bolaget hade liksom tidigare år inte någon anställd personal under 2023. Funktionen verkställande direktör köptes av kommunledningskontoret. Kommunledningskontoret ansvarade för bolagets redovisning och administration.

Periodens resultat

Studievägen Fastighets AB redovisade ett positivt rörelseresultat på cirka 7,7 miljoner kronor för perioden januari – november 2023. Resultatet bestod av försäljning av två fastigheter till kommunen vid årsskiftet 2022/2023. Försäljningen genererade en reavinst om 7,9 miljoner kronor. Bolagets rörelsekostnader om cirka 0,3 miljoner kronor består av administrativa kostnader.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Finansiella risker

Den av kommunfullmäktige antagna finanspolicyn har som syfte att säkerställa en lagenlig, effektiv och transparent hantering av kommunkoncernens finanser. Policyn identifierar vilka finansiella risker kommunkoncernen är exponerad mot och hur dessa risker ska begränsas.

För att bedöma kommunens ekonomiska förutsättningar att hantera en försämrad konjunktur görs ett antal kontroller. För att bedöma om kommunen är exponerad för finansiella risker görs dessutom kontroller på kommunens finansierings- och ränterisk, likviditetsrisk, marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar, resultatutjämningsreserv samt panter och ansvarsförbindelser. Bedömningen är att kommunen sammantaget har en begränsad exponering för finansiella risker samt en finanspolicy som innehåller en god hantering av de finansiella riskerna. Uppföljningen av de finansiella riskerna redovisas nedan.

Finansierings- och ränterisk

Kommunfullmäktige beslutar varje år om låneram, belopp för nyupplåning och checkräkningskredit. Kommunens låneram uppgick till 800,0 miljoner kronor och checkräkningskrediten till 250,0 miljoner kronor.

Kommunens upplåning i kreditinstitut och banker var vid årets utgång 650,0 miljoner kronor. Kommunen hade ett lån hos Nordea Bank AB (Nordea) och fem lån hos Kommuninvest vilka fördelade sig med totalt 150,0 miljoner kronor hos Nordea och 500,0 miljoner kronor hos Kommuninvest. Under året lades ett lån om 250,0 miljoner kronor om från Nordea till Kommuninvest. I samband med omläggningen delades lånet upp till två lån om 100,0 miljoner kronor med fast ränta om 4,0 procent och ett lån om 150,0 miljoner kronor med rörlig ränta. Kommunen ökade lånen med sammanlagt 150,0 miljoner kronor under året. Anledningen till att lånen ökade berodde på finansiering av investeringar och att kommunen betalade ut 50,5 miljoner kronor i ägarlån till Käppalaförbundet. Kommunen planerar att ta upp nya lån under kommande år med anledning av finansiering av budgeterade investeringar och för ägarlån till Käppalaförbundet och kommunalförbundet Norrvatten. På grund av Norrvattens investeringsbehov för åren framöver planerar förbundets medlemskommuner att under året ingå en överenskommelse om att utge ägarlån till förbundet.

Djursholms AB och Studievägen Fastighets AB hade vid utgången av året inga lån. Djursholms AB hade två lån om 50,0 miljoner kronor respektive 25,0 miljoner kronor hos Kommuninvest som amorterades under året. Lånen kunde amorterades genom att kommunen köpte fastigheter av Djursholms AB till ett sammanlagt pris om 92,8 miljoner kronor.

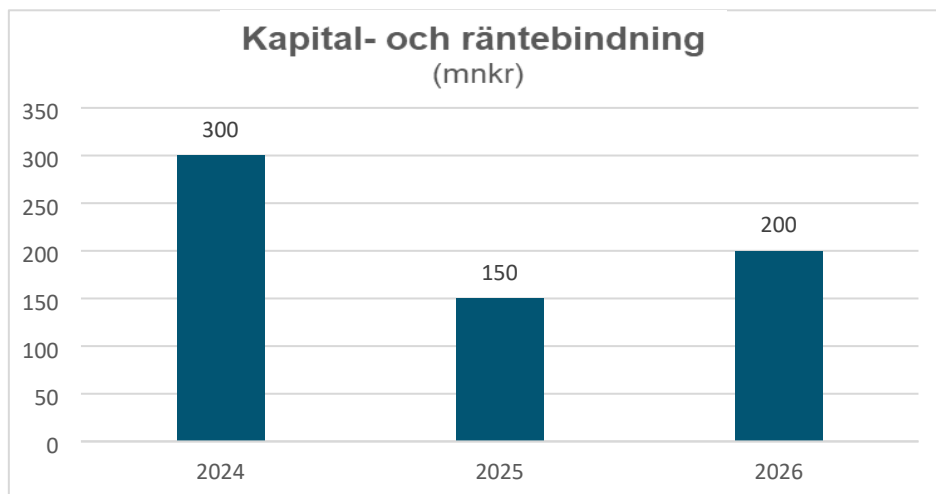
Tabellen nedan visar kommunkoncernens lån i banker och kreditinstitut för åren 2023–2019.

Kommunkoncernens lån (mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Kommunen	650,0	500,0	600,0	800,0	846,1
-Varav ägarlån till Käppalaförbundet	50,5	46,7	0,0	0,0	0,0
Djursholms AB	0,0	75,0	75,0	75,0	76,2
Summa lån	650,0	575,0	675,0	875,0	922,3

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Lånen för kommunen förfaller löpande fram till och med 2026. De lån som förfaller inom ett år uppgår till cirka 300,0 miljoner kronor vilket motsvarar 46 procent av kommunens totala låneskuld till banker och kreditinstitut. Kommunen eftersträvar att ha en jämn förfallostruktur på lånen för att minska räntekänsligheten och risken att kommunen behöver lägga om lånen vid en marknadsmässigt ogynnsam tidpunkt.

Nedanstående diagram visar kommunens kapital- och räntebindning vid utgången av 2023.



Under 2024 förfaller ett lån om 150,0 miljoner kronor med en ränta om 0,6 procent samt ett tillsvidarelån om 150 miljoner kronor med en rörlig ränta som för närvarande är cirka 4,4 procent. Under 2025 förfaller två lån. Ett lån om 100,0 miljoner kronor med en ränta om 3,3 procent, och ett lån om 50,0 miljoner kronor med en ränta om 3,8 procent. Under 2026 förfaller två lån. Ett lån om 100,0 miljoner kronor med en ränta om 3,4 procent, och ett lån om 100,0 miljoner kronor med en ränta om 4,0 procent.

Den genomsnittliga räntan på kommunkoncernens alla lån vid utgången av 2023 var 1,7 procent jämfört med 2022 då genomsnittsräntan var 0,7 procent. Anledningen till att genomsnittsräntan har ökat beror på nyupplåning med 150,0 miljoner kronor och att lån om 250,0 miljoner kronor refinansierats till en högre ränta. Nyupplåningen och refinansieringen under året fördelar sig på fyra lån, varav tre löper med fast ränta om respektive 3,4 procent, 4,0 procent, 3,8 procent, samt ett lån som löper med rörlig ränta.

Ett lån om 150,0 miljoner kronor förfaller under mars månad 2024 och räntan för lånet uppgår till 0,6 procent. Lånet kommer refinansieras genom nytt lån till en högre ränta. Vid utgången av året hade 77 procent av lånen fast ränta och 23 procent rörlig ränta. Den genomsnittliga löptiden på räntebindning och kapitalbindning återstående tid på befintliga lån per sista december var 1,2 år. Kapital- och räntebindningsförfall inom 12 månader uppgick till 46 procent. Skuldsättningsgraden är ett finansiellt nyckeltal som används för att beskriva kommunens finansiella risk (räntekänslighet). Tabellen nedan visar skuldsättningsgrad för åren 2023–2019. Den totala skuldsättningsgraden ökade under året vilket främst berodde på en ökad skuldsättning.

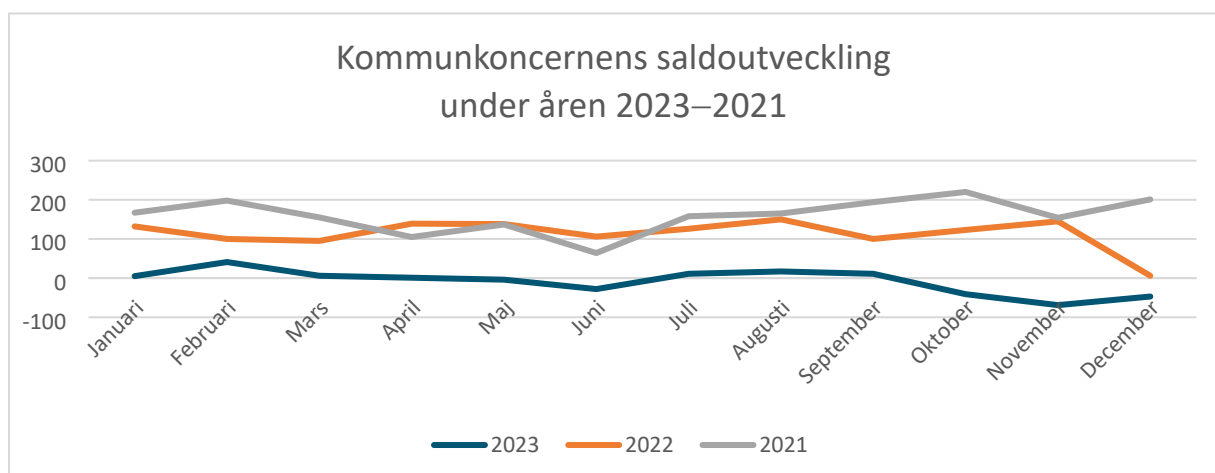
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Skuldsättningsgrad	2023	2022	2021	2020	2019
Total skuldsättningsgrad* (%)	45	41	45	51	54

* Skuldsättningsgrad: (kort- och långfristiga skulder + avsättning för pensioner) / tillgångar

Likviditetsrisk

Under året minskade kommunkoncernens sammanlagda saldo på bank och var minus cirka 52 miljoner kronor vid utgången av året. Genomsnittet under året var minus cirka 8 miljoner kronor. I en miljö med höga räntor är det ekonomiskt ogynnsamt att låna upp medel och ha positivt saldo på bankkonto, jämfört med att ha negativt saldo på bankkonto och att använda checkräkningskredit. Kommunfullmäktige har fastställt en checkräkningskredit på 250,0 miljoner kronor. Diagrammet nedan visar kommunkoncernens sammanlagda saldoutveckling på bank under januari–december, åren 2023–2021.



Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar

Med anledning av kommunens ökade lånebehov framöver beslutade kommunfullmäktige under året att kommunen ska avyttra hela det externt förvaltade kapitalet under 2024. Detta för att minska upplåningsbehovet.

Målet för kapitalförvaltningens årliga avkastning är den 10-åriga statsobligationsräntan (sista december) plus (+) 3 procentenheter sett över en rullande 5-årsperiod. Kapitalet får placeras i räntebärande värdepapper utgivna i svensk valuta samt svenska och utländska aktier samt likvida medel. Riskspridningen ska vara god mellan de olika tillgångsslagen för att på så sätt säkerställa en bra diversifiering.

Kapitalet är förvaltad hos Cliens Kapitalförvaltning AB i de två fonderna Cliens Mixfond B och Cliens Sverige Fokus B.

Cliens Mixfond B är en aktivt förvaltd blandfond som växlar mellan räntebärande värdepapper och aktier, dock alltid minst 25 procent i något av tillgångsslagen. Det innebär att fonden i vissa marknadslägen kan ha upp till 75 procent aktier. I syfte att bromsa större värdefall i marknaden så kan fonden placera upp till 75 procent av kapitalet i räntebärande värdepapper och penningmarknadsinstrument. Fonden kan ta positioner i utländska aktier men placerar minst 90 procent av fondens medel i svenska bolag. Fondens målsättning är att ge

andelsägarna en god avkastning genom en aktiv tillgångsallokering mellan aktier och räntebärande överlåtbara värdepapper.

Cliens Sverige Fokus B är aktivt förvaltnad och placerar minst 90 procent av fondens medel i svenska bolag. Fonden är en specialfond vilket innebär att den har en mer koncentrerad aktieportfölj med normalt 20–30 innehav. Målet med förvaltningen är att genom god riskspridning uppnå en god värdetillväxt i fonden. Fonden kommer alltid att placera minst 75 procent av tillgångarna i börsnoterade aktier och kan placera upp till 25 procent av tillgångarna i ränterelaterade finansiella instrument, med vilka menas statsobligationer, bostadsobligationer, företagscertifikat, statsskuldväxlar och placering på konto hos kreditinstitut.

Inom ramen för fondernas placeringsinriktning beaktas internationella normer och urvalet av aktier i fonderna baseras på en kombination av finansiell analys och ESG analys, det vill säga analys av hur bolagen hanterar risker när det gäller miljö, socialt ansvar och ägarstyrning.

Marknadsvärdet på den externa medelsförvaltningen vid utgången av året uppgick till 172,1 miljoner kronor, vilket innebär en ökning innevarande år om 22,5 miljoner kronor. Beloppet ska enligt reglerna räknas bort från balanskravsresultatet.

Avkastningen i procent innevarande år är positiv om 15 procent jämfört med index som är positivt med 13 procent. Den ackumulerade avkastningen från starten 2014 uppgår till 87 procent jämfört med index om 82 procent.

Vid utgången av året var portföljfördelningen cirka 67 procent aktier, 29 procent räntebärande och 4 procent kassa.

Resultatutjämningsreserv

Enligt kommunallagen får en kommun under vissa villkor reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Resultatutjämningsreserven gör det möjligt att reservera en del av överskottet i goda tider och sedan använda medlen för att täcka underskott som uppstår till följd av till exempelvis en lågkonjunktur. Det möjliggör för kommunen att själv utjämna intäkter över tid och därigenom möta konjunkturvariationer. Finns medel reserverade i resultatutjämningsreserven innebär det att kommunen kan redovisa underskott ett enskilt år utan att behöva återställa underskottet de påföljande tre åren, vilket kommunallagen annars kräver. I kommunens riktlinjer för ekonomistyrning anges att maximalt 4 procent av skatteintäkterna (netto) kan reserveras om kommunen redovisar ett positivt resultat. Medel från resultatutjämningsreserven får endast användas för ett negativt resultat i balanskravsutredningen efter beslut i kommunfullmäktige. Kommunens resultatutjämningsreserv uppgår till 172,0 miljoner kronor. För 2024 har kommunen budgeterat att använda 2,8 miljoner kronor av resultatutjämningsreserven för att nå ett nollresultat i balanskravsutredningen. För mer information om balanskravsutredningen och resultatutjämningsreserven, se avsnitt Balanskravsresultat.

Panter och ansvarsförbindelser

Kommunens ansvarsförbindelse avseende pensioner och övriga ansvarsförbindelser uppgick till totalt 828,6 miljoner kronor, vilket var en minskning med 38,0 miljoner kronor jämfört

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

med 2022. Den största ansvarsförbindelsen uppgår till 462,2 miljoner kronor för pensioner intjänade innan 1998. Ansvarsförbindelsen minskar varje år och har minskat med 2,9 miljoner kronor jämfört med 2022 då ansvaret uppgick till 465,1 miljoner kronor.

Kommunen har borgensåtaganden gentemot fyra föreningar och ett föräldrakooperativ. Kommunens borgensåtaganden uppgick vid årets slut till 39,1 miljoner kronor och har minskat med 97,9 miljoner kronor jämfört med 2022 då borgensåtaganden uppgick till 137,0 miljoner kronor. Minskningen beror främst på att kommunen inte längre har ett borgensåtagande gentemot Djursholms AB om 75,0 miljoner kronor.

Kommunen är medlem i tre kommunalförbund: Norrvatten, Käppalaförbundet och Storstockholms brandförsvaret. Ansvarsförbindelsen för de tre förbunden uppgick till 327,3 miljoner kronor.

Kommunen är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening. Kommuner och regioner som är medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ett solidariskt borgenansvar för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Det innebär att varje medlem har ett ansvar för sin del av Kommuninvests verksamhet. Kommunens ansvar uppgick till 696,6 miljoner kronor. Fördelningen av ansvaret baseras dels på kommunens andel av det totala insatskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening, dels på storleken av de medel som respektive medlem lånat i Kommuninvest i Sverige AB. Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser uppgick till 551,9 miljarder kronor och totala tillgångarna till 562,0 miljarder kronor. En specificering av kommunens panter och ansvarsförbindelser redovisas i not 24 och 25 och bilaga 5.

Utveckling av intäkter och kostnader

Vid en indelning av intäkter och kostnader i större kategorier, där jämförelsestörande poster är borträknade, kan man utläsa utvecklingen av den ordinarie verksamheten. Med jämförelsestörande poster menas här intäkter av engångskaraktär som varierar mycket mellan åren. I denna analys har intäkter från exploateringsverksamheten och realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar exkluderats.

Tabellen nedan visar verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar åren 2023–2019.

Verksamhetens kostnader (mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Köp av verksamhet	-1 090,7	-1 064,5	-1 029,5	-982,0	-955,3
Personalkostnader (exkl. pensionskostnader)	-888,0	-849,2	-839,2	-833,5	-866,5
Pensionskostnader (inkl. löneskatt)	-149,5	-91,5	-109,5	-89,0	-119,0
Övriga kostnader	-548,8	-535,5	-445,5	-434,1	-423,2
Avskrivningar	-146,1	-142,9	-124,5	-122,4	-138,1
Summa verksamhetens kostnader	-2 823,1	-2 683,6	-2 548,2	-2 461,0	-2 502,1

Köp av verksamhet utgör kommunens enskilt största kostnadspost (1 090,7 miljoner kronor). Den återfinns främst inom socialtjänst (483,4 miljoner kronor) och utbildning (444,8 miljoner kronor). Tillsammans utgör dessa områden 85 procent. Exempel på verksamheter som köps är äldreomsorg, funktionshinderomsorg, individ- och familjeomsorg, förskola, grundskola och gymnasium. Resterande köp av verksamhet återfinns inom vägskötsel, vatten och avlopp,

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

avfall och idrottsanläggningar. Posten har årligen stigit mellan 2,5 procent och 4,8 procent de senaste fem åren.

Personalkostnaderna ökade med 38,8 miljoner kronor jämfört med 2022 och beror dels på den årliga lönerevisionen, dels på att antalet årsarbetskrafter har ökat med 17 medarbetare. Ökningen av årsarbetskrafter förklaras i huvudsak av att kommunen sedan den 1 september 2023 har fastighetsdrift i egen regi. Pensionskostnaderna ökade med 58,0 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ökningen beror dels på basbeloppens förändring till följd av inflationen, dels på det nya pensionsavtalet AKAP-KR. För vidare information se avsnitt Pensionsförpliktelser och pensionsskuldens utveckling.

Bland övriga kostnader återfinns fastighetskostnader, lokal- och markhyror, förbrukningsmaterial, lämnade bidrag, licenser, konsulttjänster med mera. Posten ökade med 20,2 procent mellan 2021 och 2022 och förklaras bland annat av att utredningskostnader, som föregår en eventuell investering, numera kostnadsförts direkt enligt ändrad redovisningsprincip. Övriga år har kostnaderna stigit med cirka 2,5 procent.

Avskrivningarna ökade med 3,2 miljoner kronor jämfört med föregående år och kommer att fortsätta öka i paritet med investeringstakten.

Verksamhetens kostnader finansieras till cirka 25 procent av intäkter som verksamheten själv genererar (exklusive jämförelsestörande intäkter).

Tabellen nedan visar verksamhetens intäkter exklusive jämförelsestörande poster åren 2023–2019.

Verksamhetens intäkter (mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Kostnadsersättningar och bidrag från staten	124,5	120,0	102,9	108,9	96,0
Taxor och avgifter	242,5	231,4	204,7	193,9	185,3
Försäljning av verksamhet	132,9	123,6	113,9	110,3	109,3
Hyror och arrenden	122,2	115,8	113,9	118,6	119,9
Övriga intäkter	87,9	65,5	62,8	61,0	72,8
Summa verksamhetens intäkter	710,0	656,3	598,2	592,7	583,3

Kostnadsersättningar och bidrag från staten avser riktade satsningar som kommunen erhåller förutsatt att givna bidragsvillkor uppfylls. Posten varierar över åren och det förekommer att ett riktat bidrag görs om till ett generellt bidrag. Av årets kostnadsersättningar kan elstödet nämnas, vilket uppgick till 11,3 miljoner kronor. Ökningen mellan 2019 och 2020 förklaras av erhållna statsbidrag med anledning av coronapandemin. Under 2022 tillkom satsningen ”Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer”, vilket delvis förklarar ökningen jämfört med 2021.

Under de fem senaste åren har den årliga ökningen i genomsnitt varit 7,0 procent för taxor och avgifter, 5,1 procent för försäljning av verksamhet och 0,5 procent för hyror och arrenden. Övriga intäkter har i genomsnitt minskat med 14,9 procent per år. Variationerna beror dels på höjda priser, dels på volymförändringar.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Utöver verksamhetens egna intäkter finansieras verksamhetens kostnader av skatteintäkter, generella statsbidrag och bidrag från utjämningsystemet, minskat med avgifter som kommunen betalar in till utjämningsystemet.

Tabellen nedan visar skatteintäkter, generella bidrag och utjämningsystemet åren 2023–2019.

Skatter, generella bidrag, utjämningsystemet (mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Skatteintäkter	2 947,9	2 833,7	2 695,4	2 601,6	2 345,5
Generella statsbidrag & bidrag från utjämningsystemet	373,6	367,7	374,6	317,6	266,0
Avgifter i utjämningsystemet	-1 057,8	-1 024,2	-935,1	-861,8	-790,4
Summa skatter, generella bidrag, utjämningsystemet	2 263,7	2 177,2	2 134,9	2 057,4	1 821,1

Skatteintäkterna har i genomsnitt ökat 4–5 procent per år de senaste tre åren. Mellan 2019 och 2020 var ökningen 10,9 procent. Intäkterna påverkas bland annat av arbetade timmar i riket och kommunens skattesats. Under 2023 var skattesatsen i Danderyds kommun densamma som 2022, 18,35 per skattekrona. År 2020 höjdes kommunalskatten med 1 krona och 40 öre till 18,95, vilket delvis förklarar ökningen av skatteintäkterna mellan 2019 och 2020. Höjningen gjordes för att återställa tidigare års underskott.

Generella statsbidrag och bidrag från utjämningsystemet har i genomsnitt årligen ökat med 9,3 procent de senaste fem åren. Avgifter i utjämningsystemet har i genomsnitt ökat med 7,6 procent per år de senaste fem åren.

Tabellen nedan visar utveckling av de finansiella posterna intäkter och kostnader åren 2023–2019.

Finansiella intäkter och kostnader (mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Finansiella intäkter	41,1	29,2	40,5	32,1	26,2
Finansiella kostnader	-67,2	-68,3	-9,8	-28,6	-11,4
Finansnetto	-26,1	-39,1	30,7	3,5	14,8

De finansiella intäkterna, som främst består av orealiserade vinster från finansiella omsättningstillgångar, har de senaste fem åren i genomsnitt ökat med 15,4 procent per år.

De finansiella kostnaderna består av räntekostnader för lån, räntekostnader på pensionsavsättning och orealiserade förluster från finansiella omsättningstillgångar och varierar mycket över åren. Under 2023 gjordes en nedskrivning om 14,8 miljoner kronor avseende aktieinnehavet i Studievägen Fastighets AB med anledning av likvidationen av bolaget. Av ökningen 2022 utgjorde orealiserade förluster från finansiella omsättningstillgångar 60,0 miljoner kronor.

Budgetföljsamhet för drift och investeringar

En del i att förstå årets resultat, men även för att bedöma kommunens förmåga att planera och genomföra verksamheten enligt plan, är att utvärdera budgetföljsamheten.

Kommunens resultat enligt balanskravet avvek positivt mot det budgeterade resultatet med 54,6 miljoner kronor. Den positiva budgetavvikelsen berodde främst på högre skatteintäkter

(netto) än budgeterat med 61,6 miljoner kronor och nämndernas nettokostnader med 42,5 miljoner kronor. Den positiva avvikelser motverkades av pensioner, PO-diff med mera med en negativ avvikelse om 41,4 miljoner kronor jämfört med budget. Den positiva avvikelser för skatteintäkter (netto)¹ om 61,6 miljoner kronor berodde främst på positiv avvikelse för slutavräkningar om 44,7 miljoner kronor och positiv avvikelse för kostnadsutjämnings om 8,0 miljoner kronor. Den negativa avvikelser för pensioner, PO- diff med mera berodde på en hög inflation som påverkar basbelopp kopplat till pension och nytt pensionsavtal. För mer information se avsnitt Pensionsförpliktelser och pensionsskuldens utveckling.

Ursprunglig investeringsbudget för 2023 uppgick till 504,4 miljoner kronor. Kommunfullmäktige beslutade i mars att ombudgetera 92,3 miljoner kronor av oförbrukade medel i pågående projekt från 2022 varpå investeringsbudgeten 2023 fastställdes till 596,7 miljoner kronor. För investeringar gjordes två ekonomiska prognoser för helåret, dels i budgetuppföljning per mars, dels i delårsbokslut per augusti. Ordinarie investeringsverksamhet prognostiserades i mars till 476,9 miljoner kronor och i delårsbokslutet till 395,4 miljoner kronor. Utfallet för 2023 blev 365,5 miljoner kronor, en positiv avvikelse med 231,2 miljoner kronor mot budget. Det motsvarar en genomförandegrad på 61 procent. Avvikelsen beror främst på att investeringar har skjutits upp. Störst budgetavvikelse återfinns inom tekniska nämnden där investeringsutfallet är 192,5 miljoner kronor lägre än budget och beror framför allt på senareläggning av ett flertal projekt. Bland annat har tillbyggnaden av Stocksundsskolan pausats och byggstarten av ett nytt korttidsboende i Djursholm har försenats.

Utöver ordinarie investeringsverksamhet beslutade kommunfullmäktige att förvärva fastigheter från kommunens dotterbolag Djursholms AB och Studievägen Fastighets AB till ett sammanlagt värde om 113,3 miljoner kronor. För förvärven fanns inga investeringsmedel avsatta i budgeten 2023.

Investeringsutfall per nämnd redovisas i tabell under avsnittet Räkenskaper. I bilaga 3 specificeras investeringsprojekt inom respektive nämnd.

Investeringar och hur de finansieras

Årets totala nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 478,8 miljoner kronor. Under de tre senaste åren har kommunen investerat 343,2 miljoner kronor i genomsnitt. År 2023 får därför betraktas som ett år med ett högt investeringsutfall, och för de kommande åren planeras investeringarna bli ännu högre. Tekniska nämnden, kultur- och fritidsnämnden samt vatten- och avloppsverksamheten står för de största investeringsvolymerna.

¹ Skatteintäkter (netto) innehåller skatteintäkter, kommunal utjämning, statsbidrag, fastighetsavgift och LSS-utjämning, med mera.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Tabellen nedan visar kommunens investeringsvolym för åren 2023–2021.

Investeringsvolym	2023	2022	2021
Investeringsvolym nettoutgifter (mnkr)	478,8	341,8	209,1
Självfinansieringsgrad av årets nettoinvesteringar (%)	57	88	197
Investeringsvolym / verksamhetens nettokostnader (%)	23	17	11
Avskrivningar / nettoinvesteringar (%)	31	42	60

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av nettoinvesteringarna som kommunen har kunnat finansiera med egna medel. År 2023 sjönk självfinansieringsgraden till 57 procent, för mer information se avsnitt Finansiella indikatorer.

Pensionsförpliktelser och pensionsskuldens utveckling

Det är endast kommunen som har pensionsförpliktelser. Djursholms AB och Studievägen Fastighets AB hade inga anställda. Kommunens pensionsförpliktelser är synliga dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Avsättningen består av den förmånsbestämda ålderspensionen för anställda med lön över 7,5 inkomstbasbelopp. Avsättningen i kommunen ökade till 393,2 miljoner kronor, vilket är en ökning med 22,8 procent jämfört med föregående år. Ökningen beror huvudsakligen på basbeloppens förändring på grund av inflationen, vars påverkan på avsättningen är betydande.

Pensioner intjänade innan 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Kostnaden redovisas när pensionen utbetalas. Pensioner intjänade efter 1998 redovisas som kostnad när personalen tjänar in sin pensionsrätt.

Tabellen nedan visar kommunens totala pensionsförpliktelser jämfört med föregående år.

Pensionsförpliktelse (mnkr)	2023	2022
1. Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	855,4	782,2
a. Avsättning inkl. särskild löneskatt	393,2	320,1
b. Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	462,2	465,1
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	0	0
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0	0
4. Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	855,4	782,2
Förvaltade pensionsmedel – Marknadsvärde (om placeringar avseende pensionsmedel inte finns ska detta anges)		
5. Totalt pensionsförsäkringskapital	0	0
6. Totalt kapital, pensionsstiftelse	0	0
7. Finansiella placeringar (egna förvaltade pensionsmedel)	0	0
8. Summa förvaltade pensionsmedel	0	0
Finansiering		
9. Återlånade medel	855,4	782,2
10. Konsolideringsgrad	0	0
Uppllysning avseende vilka förpliktelser som har tryggats genom pensionsförsäkring och/ eller pensionsstiftelse		
13. Följande förpliktelser har tryggats:		
a. Via pensionsförsäkring	0	0
b. Via pensionsstiftelse	0	0

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunkoncernen

Med den kommunala koncernen avses kommunfullmäktige, kommunens nämnder och kommunala bolag. Därtill finns en tjänstemannaorganisation till stöd för det politiska styret och för att genomföra verksamheten.

Kommunfullmäktige

Kommunens högsta beslutande organ är kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige tillsätter ledamöter i kommunstyrelsen och övriga nämnder samt utser styrelseledamöter till de kommunala bolagen. Kommunfullmäktige fattar också beslut i alla frågor av principiell karaktär, fastställer reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv för att styra den kommunala koncernen. Kommunfullmäktiges roll i den politiska styrningen är att besluta om kommunövergripande visioner, planer, program, mål och uppdrag för den kommunala koncernen. Kommunfullmäktige fastställer också kommunens budget för de nästkommande tre åren. Budgeten innehåller bland annat mål för god ekonomisk hushållning, ekonomiska ramar för kommande år, skatt, taxor och avgifter. Kommunfullmäktiges roll i uppföljningen är att behandla delårsrapport och årsredovisning.

Kommunstyrelsen

Det är obligatoriskt för en kommun att ha en kommunstyrelse. Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens angelägenheter och har det övergripande ansvaret för verkställighet och uppföljning vilket inkluderar ledning och samordning av mål, riktlinjer, direktiv och ekonomi för hela den kommunala koncernen. Kommunstyrelsen svarar således för planering och uppföljning av ekonomi och verksamhet för kommunens nämnder, de kommunala bolagen och kommunalförbunden. Betydande delar av ansvaret är kopplat till intern kontroll och uppsiktsplikten över kommunens nämnder och bolag.

Nämnder och förvaltningar

Kommunfullmäktige beslutar om nämndorganisation och väljer ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett specifikt område och alla frågor som kommer till kommunfullmäktige bereds i någon av nämnderna. Nämnderna fattar beslut i frågor som rör verksamheten och hur den ska bedrivas. Nämndernas ansvar och befogenheter fastställs av kommunfullmäktige i ett reglemente för respektive nämnd. Nämnden är ansvarig för sin verksamhet och för de resurser som kommunfullmäktige tilldelat i budgeten.

Kommunens förvaltningar ansvarar bland annat för att de förtroendevalda har tillgång till sakkunnig kompetens vid beredning av ärenden och driver den operativa verksamheten. I styrningen innebär det vidare att förvaltningen ska översätta de politiska visionerna, strategierna, målen och uppdragen till sin verksamhet och åiterrapportera till ansvarig nämnd eller styrelse hur verksamhet och ekonomi utvecklas.

Fastställande av budget och mål

Budgetarbetet startar med framtagande av planeringsförutsättningar och direktiv för budget. Planeringsförutsättningarna utgör grunden för budgeten, då nämnderna i nästa skede tar fram nämndspecifika budgetunderlag som tar sin utgångspunkt från planeringsförutsättningarna. Dessa utgör underlag till kommunstyrelsens ordförandes budgetförslag som slutligen fastställs av kommunfullmäktige. Budgeten innehåller även kommunens mål för nämnderna.

Uppföljning

Varje styrelse och nämnd ska fortlöpande följa upp verksamheten inom sina olika ansvarsområden. Kommunstyrelsen följer fortlöpande nämndernas verksamhet på övergripande nivå. Det sker bland annat genom uppföljningen vid fyra tillfällen under året och omfattar både verksamhetsmässig och ekonomisk uppföljning. De helägda kommunala bolagen ska lämna två ekonomirapporter per år till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen upprättar kommunens delårsbokslut för verksamheten och det ekonomiska resultatet för årets första åtta månader. Kommunens måluppfyllelse och ekonomiska resultat redovisas i kommunens årsredovisning.

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen. Kommunfullmäktige har fastställt att uppsiktsplikten särskilt ska utgöras av tre delar:

- Ansvaret för den ekonomiska uppföljningsprocessen.
- Ansvaret för att god intern kontroll upprätthålls.
- Ansvaret för att följa upp att fullmäktiges beslut verkställs.

Intern kontroll

Intern kontroll syftar till att kommunen säkerställer att följande uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer.
- Framtagande av förslag till förbättringar och förändringar av verksamheten.

Visselblåsarfunktion

Danderyds kommun har en oberoende och självständig visselblåsarfunktion som man kan vända sig till för att anmäla missförhållanden. För att ha rätt att anmäla visselblåsarärenden, ska anmälaren vara arbetstagare, volontär, praktikant, person som annars utför arbete under kommunens kontroll och ledning eller egen företagare. Övriga kategorier, såsom personer som inte är anställda inom kommunen, har inte möjlighet att anmäla visselblåsarärenden.

Den centrala delen av visselblåsarfunktionen utförs av en externt anlita part, KPMG, som för kommunens räkning ska ta emot anmälningar, kunna stödja i utredning av visselblåsarärenden och återkoppla det slutliga resultatet av avslutade ärenden direkt till visselblåsaren. Antalet inkomna och avgjorda visselblåsarärenden ska redovisas för kommunfullmäktige en gång per år och görs i årsredovisningen. Under 2023 inkom ett visselblåsarärende som inte bedömdes falla inom lagens tillämpningsområde och därför inleddes ingen utredning.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen ska en kommun ha en god ekonomisk hushållning. Det innebär ekonomisk balans på kort och lång sikt. Bedömning av detta görs genom uppföljning av kommunens finansiella mål inklusive balanskravsutredningen och kommunens mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Bedömningen är att kommunen uppfyller alla finansiella indikatorer och majoriteten av mål med betydelse för god ekonomisk hushållning. Sammantaget innebär det att kommunen bedöms uppfylla kravet på god ekonomisk hushållning.

Målbedömning

Nämnderna har i samband med årsredovisningen rapporterat resultat för de mål som kommunfullmäktige beslutade om i budgeten enligt tabellen nedan.

Strategiområde	Totalt antal nämndmål	Nämndmål som är gröna	Nämndmål som är gula	Nämndmål som är röda	Saknar bedömning
Hög kvalitet	11	6	3	-	2
Stor valfrihet	-	-	-	-	-
Hög attraktivitet	11	9	2	-	-
Hög effektivitet	13	9	2	2	-
Stark utveckling	8	3	4	-	1
Totalt	43	27	11	2	3

Nämndmål med röd bedömning

Mål	Kommentar
I Danderyd bedriver alla kommunala verksamheter en kostnadseffektiv verksamhet (egenregi) (Utbildningsnämnden)	Målet bedöms som rött då ett par grundskolor uppvisar ett underskott. Många grundskolor i egen regi har utmaningar med överkapacitet som uppstått när antalet elever minskar inom kommunen.
Förnyelsetakten av VA-nätet ska vara långsiktigt hållbar och uthållig över tid. (Tekniska nämnden/VA-verksamheten)	Målet bedöms som rött då förnyelsetakten av VA-nätet bedöms som låg.





Nämndmål som saknar bedömning

Mål	Kommentar
Tekniska nämnden har stärkt robustheten utifrån säkerhet och klimatförändringar (Tekniska nämnden)	Målet saknar underlag och mätvärden för bedömning under perioden
Tekniska nämndens hyresgäster är nöjda med lokalerna (Tekniska nämnden)	Målet mäts och bedöms vartannat år.
Tekniska nämnden har en god kommunikation med medborgarna (Tekniska nämnden)	Målet bedöms och mäts 2025.

Hög kvalitet

I samband med årsredovisningen rapporterar samtliga nämnder resultat för kommunens mål under strategiområdet *Hög kvalitet*. Avsnittet nedan redogör för några exempel på vad som rapporteras. Sammanfattningsvis rapporterar nämnderna att sex mål är uppfyllda, att tre mål delvis är uppfyllda, och att två mål saknar bedömning.

Sammanställning av nämndmål

Bedömning	Antal
	6
	3
	-
	2

Kommunens verksamheter har under perioden arbetat med att ytterligare utveckla servicenivån för invånare och näringsliv i syfte att höja kvaliteten. Företagsklimatet fortsätter att utvecklas och bibehåller en god måloppfyllelse utifrån företagarnas perspektiv på det lokala företagsklimatet. I den övergripande rankingen som görs av Svenskt Näringsliv för 2023 ligger Danderyds kommun på plats två. Kommunen har under perioden fortsatt att stärka kommunikationen med kommunens näringsliv genom olika typer av evenemang och företagsbesök.

Under våren lanserades Danderydsappen, som underlättar allmänhetens kontakt med kommunen. Danderydsappen ger en översikt av vad som händer i närmiljön och syftar till att förenkla invånarnas vardag. Användarna kan bland annat få push notiser, göra felanmälan på plats, få driftinformation och se vad som händer i närområdet. Fram till årsskiftet hade appen cirka 3 500 nedladdningar.

Utbildningsnämnden rapporterar att arbete med tillsyn av fristående förskolor har genomförts enligt plan. Planen anger att nämnden ska genomföra tillsyn på samtliga fristående förskolor under en treårsperiod. Under året genomfördes tillsynsbesök på elva förskolor. Nämnden rapporterar även att arbete pågår med utveckling av kvalitetsrapporter, kopplat till målet om god insyn i vuxenutbildningen.





Miljö- och stadsbyggnadsnämnden rapporterar positiva utfall på mål gällande god service och tillgänglighet som nämnden arbetat med. Det innefattar olika typer av målvärden kopplat till ärende- och handlägningsprocessen inom nämndens verksamhetsområde. Nämnden har även ökat tillgängligheten genom att erbjuda personlig rådgivning på plats i Kontaktcenter.

Tekniska nämnden rapporterar att mål om god kommunikation med medborgare och målet om nöjda hyresgäster saknar bedömning under perioden. Detta då målen inte mäts varje år.

En medborgarundersökning som delvis ligger till grund för bedömningen av mål kopplat till området genomfördes under hösten. Resultatet visar på fortsatt positiva resultat både i jämförelse mot tidigare undersökningar och i jämförelse mot andra deltagande kommuner.

Stor valfrihet

Sammanställning av nämndmål

Bedömning	Antal
	-
	-
	-
	-





Danderyds kommun erbjuder valfrihet främst inom ramen för skola, utbildning, barnomsorg samt vård och omsorg för funktionsnedsatta och äldre. Detta innebär att kommunens invånare kan välja utförare av dessa tjänster.

För verksamhetsåret finns det inget nämndmål kopplat till strategiområdet. Detta innebär inte att frågan om valfrihet inte är av vikt för kommunens verksamheter, utan att nämnderna inte har identifierat något behov av mål inom strategiområdet.

Hög attraktivitet

I samband med årsredovisningen rapporterar samtliga nämnder resultat för kommunens mål under strategiområdet *Hög attraktivitet*. Avsnittet nedan redogör för några exempel på vad som rapporteras. Sammanfattningsvis rapporterar nämnderna att nio mål är uppfyllda och att två mål delvis är uppfyllda.

Sammanställning av nämndmål

Bedömning	Antal
	9
	2
	-
	-

Kommunens verksamheter arbetar för att stärka Danderyds attraktivitet för att kommunen ska vara en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Kultur- och fritidsnämnden rapporterar om arbete kopplat till mål om att främja ungdomars hälsa och att främja alternativ till ensamhet och isolering för äldre. Här har nämnden arbetat med bland annat att flickor i tonåren ska erbjudas olika vägar till meningsfulla fritidsaktiviteter. I arbetet för äldre arbetar nämnden med att skapa nya möten och aktiviteter som bidrar till att äldre stärks och finner sammanhang. Nämnden bedömer att målet om att verka för att främja alternativ till ensamhet och isolering för äldre har uppnåtts under perioden.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden rapporterar att målet kopplat till god kompetensförsörjning och attraktiv arbetsplats är uppfyllt. Nämnden har nått målvärden kopplat till exempelvis korttidsjukfrånvaro och personalomsättning. Inom strategiområdet har nämnden även arbetat med mål om bevarande av kulturmiljö. Här rapporterar nämnden att uppdraget om att uppdatera och digitalisera kulturmiljöprogrammet inte slutförts under 2023. Uppdraget planeras att slutföras våren 2024.





Socialnämnden, precis som miljö- och stadsbyggnadsnämnden och flera andra nämnder inom kommunen, rapporterar positiva utfall för mål kopplat till personal. Socialnämnden har ett mål kopplat till kontinuitet och attraktivitet inom personalförsörjningen. Här når nämnden målvärdena inom hållbart medarbetarengagemang och sjukfrånvaro, men ligger strax under målvärdet kopplat till personalomsättning.

Kommunstyrelsen uppfyller målet kopplat till att kommunens invånare upplever kommunen som trygg, säker och robust. Kommunen når målsättningarna kring trygghet utomhus när det är ljust respektive mörkt. Vidare har en plan för beredskap och civilt försvar antagits under perioden. Den inkluderar även en utredning av nödvattenförsörjning och reservkraftförsörjning.

Hög effektivitet

I samband med årsredovisningen rapporterar samtliga nämnder resultat för kommunens mål under strategiområdet *Hög effektivitet*. Avsnittet nedan redogör för några exempel på vad som rapporteras. Sammanfattningsvis rapporterar nämnderna att nio mål är uppfyllda, att två mål delvis är uppfyllda och att två mål inte är uppfyllda.

Sammanställning av nämndmål

Bedömning	Antal
	9
	2
	2
	-

I Danderyds kommun ska samtliga nämnder bedriva en kostnadseffektiv verksamhet inom sina respektive områden. Under perioden har ett nyckeltal om kostnadseffektivitet uppdaterats. Nyckeltalet avser resultat för 2022. Utfallet visar att Danderyds kommun hamnar på plats 15 och därmed med god marginal uppnår målet att tillhöra de 30 mest kostnadseffektiva kommunerna i Sverige. År 2021 hamnade Danderyd på plats 14.

Kopplat till området har utbildningsnämnden implementerat förskolans nya resursfördelningsmodell. Modellen föregicks av en utredning som genomfördes föregående år. Utredningen omfattade en genomlysning av dåvarande modell, dess beräkningsgrunder och förslag på justeringar i modellens konstruktion. Vidare rapporterar utbildningsnämnden att arbete fortsätter gällande skolutredningen kopplat till utmaningar om överskott av skolplatser i kommunen. Utredningen ska återrapporteras under 2024 för vidare process av ärendet.

Utbildningsnämnden når inte målsättningen gällande kostnadseffektiva verksamheter. Detta då ett antal enheter uppvisar underskott. Många skolor i egen regi har utmaningar med överkapacitet som uppstått när antalet elever minskar inom kommunen samtidigt som konkurrens med fristående skolor bidrar till överkapacitet i vissa kommundelar.





Totalt sett är bedömningen att det finns behov av ytterligare översyn och beslut för att uppnå en kostnadseffektiv verksamhet inom grundskolan i egen regi. I bedömningen av huruvida en enskild verksamhet är kostnadseffektiv är det av vikt att ta hänsyn till givna förutsättningar som elevantal i förhållande till eventuell överkapacitet eller beredskap för att ta emot nya elever.

Ytterligare mål inom strategiområdet som inte uppnåtts är tekniska nämndens mål om förnysetakten av VA-nätet. Här bedöms förnysetakten som låg, vilket medför att målet inte uppfylls för perioden.

Stark utveckling

I samband med årsredovisningen rapporterar samtliga nämnder resultat för kommunens mål under strategiområdet Stark utveckling. Avsnittet nedan redogör för några exempel på vad som rapporteras. Sammanfattningsvis rapporterar nämnderna att tre mål är uppfyllda, att fyra mål delvis är uppfyllda och att ett mål saknar bedömning.

Sammanställning av nämndmål

Bedömning	Antal
	3
	4
	-
	1

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt de tjänster som kommunen erbjuder och arbetar för en hållbar utveckling i kommunen och dess verksamheter. Under perioden har kommunen genomfört en utbildning gällande de globala hållbarhetsmålen. Utbildningen riktades till kommunens samtliga medarbetare. En hållbarhetspolicy som omfattar hela kommunorganisationen antogs av kommunfullmäktige under perioden. Policyn är en del av kommunens långsiktiga arbete för att uppnå de globala hållbarhetsmålen.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har arbetat med målet om att utveckla effektiv handläggning genom digitalisering. Här har exempelvis bygglovverksamhetens e-tjänster genomgått en stor uppgradering och omarbetning. De nya tjänsterna lanserades i januari 2023. För att effektivisera och göra e-tjänsterna mer användarvänliga har antalet minskats från 22 till 11.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har också arbetat med att utveckla andra typer av e-tjänster som exempelvis ”Förrätt” vilken används för riskklassning av livsmedelsverksamhet. Lanseringen av e-tjänsten ”Att följa ditt miljöärende” är färdigställd men försenad på grund av tekniska problem.

Socialnämnden rapporterar att målet om ökad tillgänglighet och utveckling delvis har uppfyllts under perioden. Bedömningen baseras på utfall kopplat till servicemätningen som görs via e-post och telefon. Mätningen görs inom verksamheterna kopplat till LSS och äldreomsorg.

Mål som saknar bedömning är tekniska nämndens mål om stärkt robusthet utifrån säkerhet och klimatförändringar. Målet saknar underlag och mätvärde under perioden för att göra bedömning av måluppfyllelse.

Finansiella indikatorer

Tabellen nedan visar kommunens finansiella indikatorer.

Finansiella indikatorer (%)	Målvärden 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Resultat enligt balanskrav	3	5	3
Soliditet	50	55	59
Soliditet inklusive pensionsåtaganden	35	43	45
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	50	57	88
Långfristiga skulder (kr/inv)	19 500	9 254	7 647

Sammanställningen visar att alla fem av kommunens finansiella indikatorer uppnåddes.

Resultat enligt balanskrav

Med resultat enligt balanskrav avses årets resultat minus orealiserad vinst i värdepapper. Resultatandelen är årets resultat i förhållande till skatteintäkter, kommunal utjämning och statsbidrag (skatteintäkter netto). Målvärdet för resultatet uppnåddes. Mål för resultat enligt balanskrav är satt till minst 3 procent av skatteintäkterna netto, och utfallet uppgick till 5 procent, en förbättring jämfört med 2022 då utfallet uppgick till 3 procent. Kommunen valde att reservera 87,0 miljoner kronor till resultatutjämningsreserven 2022, vilket sänkte det finansiella resultatet enligt balanskrav från 7 procent till 3 procent. En mer utförlig redogörelse för resultatet enligt balanskrav görs i avsnittet Balanskravsresultat.

Soliditet

Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som har finansierats av eget kapital och är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och stabilitet. Målvärdet för soliditeten uppnåddes. Soliditeten uppgick till 55 procent och målet var satt till minst 50 procent. Soliditeten minskade under året till följd av ökad upplåning.

Soliditet inklusive pensionsåtaganden

Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som har finansierats av eget kapital och är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och stabilitet. Målvärdet för soliditeten inklusive pensionsåtaganden uppnåddes. Soliditeten uppgick till 43 procent och målet var satt till minst 35 procent. Soliditeten minskade under året till följd av en ökad upplåning.

Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av investeringarna som kommunen kunnat finansiera med egna medel. Nyckeltalet påverkas av kommunens resultatnivå och investeringsvolym. Självfinansieringsgraden uppgick till 57 procent och innebar att målet som var satt till minst 50 procent uppnåddes. Självfinansieringsgraden sjönk med 31 procentenheter jämfört med 2022 till följd av att investeringsvolymen ökade samtidigt som årets resultat var lägre.

Långfristiga skulder

Långfristiga skulder visar långfristiga lån till banker och kreditinstitut minus de lån som förfaller inom ett år, dividerat med antal invånare. Målvärdet för indikatorn uppnåddes. Indikatorn uppgick till 9 254 kronor per invånare och var satt till 19 500 kronor per invånare. Indikatorn uppnåddes främst på grund av att låneskulderna blev lägre än beräknat vilket ger ett lägre utfall.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren.

Balanskravsresultatet uppgick till 102,1 miljoner kronor jämfört med årets resultat som uppgick till 124,6 miljoner kronor. Vid beräkning av balanskravsresultat har årets resultat minskats med orealiserade vinster i värdepapper (medelsförvaltning), med 22,5 miljoner kronor. För mer information om medelsförvaltning, se avsnitt Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar.

Kommunen har sedan tidigare reserverat 172,0 miljoner kronor i resultatutjämningsreserven. Det innebär att om kommunen redovisar underskott ett enskilt år måste inte kommunen återställa underskottet inom tre år som kommunallagen kräver, utan kan hänvisa till reserverade medel i utjämningsreserven. Bedömning görs att reserveringen om 172,0 är tillräckligt stor för att hantera framtida ekonomiska utmaningar och att ingen ytterligare reservering ska göras i 2023 års bokslut. För mer information, se avsnitt Resultatutjämningsreserv under rubriken Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning. Balanskravsutredningen redovisas i tabellform nedan och syftar till att visa hur balanskravsresultatet har uppstått.

Balanskravsutredning	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat enligt resultaträkningen	124,6	158,9	286,9	195,8	-79,7
- Samtliga realisationsvinster	0,0	-37,7	-71,4	-	-
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-1,8
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-22,5	32,2	-33,5	-11,4	-23,8
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-	-
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	102,1	153,5	182	184,4	-105,3
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-87,0	-85,0	-	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-	-
= Balanskravsresultat	102,1	66,5	97,0	184,4	-105,3
	2023	2022	2021	2020	2019
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-	-	-28,3	-212,7	-107,4
varav från år 2017	-	-	-	-16,3	-16,3
varav från år 2018	-	-	-	-91,1	-91,1
varav från år 2019	-	-	-28,3	-105,3	-
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	102,1	66,5	97,0	184,4	-105,3

Avtalssamverkan

Kommunstyrelsen ska årligen rapportera kommunens avtalssamverkan till kommunfullmäktige enligt kommunallagen. Med avtalssamverkan avses samverkan med annan kommun eller region. Avtalssamverkan utgör en enklare form av kommunal samverkan vid sidan av kommunalförbund och gemensamma nämnder. Avsikten är att förenkla möjligheterna att samverka inom sektorer för att bland annat uppnå effektiviseringsvinster. Väsentligt är att det måste vara en uppgift som är en kommunal angelägenhet och att ansvaret inte flyttas över till den som utför uppgiften. Rapporteringen för 2023 görs i årsredovisningen. I bilaga 6 specificeras kommunens samverkansavtal utefter samverkansområde och samverkande kommun/region. Av förteckningen framgår att antalet samverkansavtal uppgår till 35 stycken.

Väsentliga personalförhållanden

År 2023 har i vissa bemärkelser varit mer av ett normalt år utan kriser som pandemi och flyktingmottagande från Ukraina, vilket påverkade flera av verksamheterna stort.

I början av året genomfördes en medarbetarundersökning i samtliga förvaltningar. Det är elva områden som mäts och inom alla områden har det på en sammanvägd nivå skett förflyttningar i positiv riktning. Särskilt glädjande är det att kommunen fortsätter att få starkare resultat på medarbetarskap, ledarskap och delaktighet. Det område som behöver fortsatt fokus är medarbetarnas upplevda arbetsbelastning som är högre än den borde vara.

Kompetensförsörjning av kommunens verksamheter var fortsatt en mycket viktig fråga. Det lades mycket arbete på att skapa attraktiva arbetsplatser med en sund och hållbar arbetsmiljö där medarbetarna vill stanna. Eftersom det är stor konkurrens om arbetskraft behöver fokus vara på att attrahera, behålla och utveckla kommunens medarbetare. Årets personalomsättning på 10 procent för hela kommunen var en sund personalomsättning. Som alltid är personalomsättningen dock olika inom olika verksamheter. För de verksamheter som har kontorsarbete har det genom utvärderingar visat sig att det anses vara mycket attraktivt att ha möjlighet att arbeta upp till 50 procent på annan arbetsplats än den som kommunen tillhandahåller. Som ett led i att vara en attraktiv arbetsgivare, som underlättar för medarbetare att ha bättre balans i livet, har denna möjlighet fortsatt efter pandemin. De verksamheter som är kontaktyrken hade högre sjukfrånvaro: förskola 9,4 procent och vård och omsorg 9,0 procent, vilket innebär att de hade högre kostnader för vikarier. Det utgör en större utmaning att arbeta med arbetsgivarvarumärket i dessa verksamheter.

Kommunledningskontoret tog under året fram en kommunövergripande digital introduktion till nyanställda medarbetare som, när den är fullt ut implementerad ska den även innehålla introduktion från respektive förvaltning. Tanken är att snabbt ge nyanställda en introduktion om regelverk med mera som gäller i kommunen, och stärka känslan av tillhörighet och stolthet att ha Danderyds kommun som arbetsgivare. Under våren genomfördes en chefsdag med tema ”*En kommun – En arbetsgivare*” och en gemensam syn på ledarskap. Kommunen fortsätter sin utvecklingsresa i vilken verksamheterna tillsammans arbetar med att stärka och tydliggöra kommunen som arbetsgivare. Samverkan sker kring en gemensam syn på hur ledarskapet stärker ett aktivt och modigt medarbetarskap.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Arbetsmiljöverket har under året genomfört en granskning av hur skolorna arbetar med att förebygga hot och våld. Granskningen visar att kommunen på det hela taget har ett väl fungerande arbete. För att ytterligare stärka kompetensen inom området har det under året genomförts utbildningar i hur hot och våld kan förebyggas. Syftet har varit att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö fri från olycksfall och ohälsa, samt ökad säkerhet och trygghet på arbetsplatserna.

Siffrorna i denna del presenteras utifrån nämndstruktur likt den ekonomiska uppföljningen. De siffror som redovisas för helåret 2022 kan ha justerats något jämfört med tidigare redovisade i delårsrapporten för 2023 och årsredovisningen för 2022, med anledning av viss fördröjning i rapporteringen.

Medarbetare

Den 31 december 2023 hade Danderyds kommun 1 409 årsarbetare (summan av månadsavlönade medarbetares sysselsättningsgrad enligt avtal), vilket var en ökning med 17 årsarbetare jämfört med 2022. 73 procent av medarbetarna var kvinnor och 27 procent var män, vilket var samma fördelning som föregående år. Danderyds kommun har två bolag, Djursholms AB och Studievägen Fastighets AB, vilka inte hade några anställda.

Nedanstående tabell visar antalet medarbetare i kommunen den 31 december omräknat till årsarbetare jämfört med föregående år, samt medelålder för 2023. Inom utbildningsnämnden och socialnämnden särredovisas de största verksamheterna.

Antal medarbetare i kommunen	2023	2022	Medelålder
Kommunstyrelsen	103	108	45,2
Överförmyndarnämnden	2	2	40,5
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	39	34	42,4
Tekniska nämnden	62	46	46,3
Utbildningsnämnden	839	841	47,1
<i>varav Förskola</i>	<i>169</i>	<i>165</i>	<i>46,2</i>
<i>varav Ungdom och skola</i>	<i>628</i>	<i>633</i>	<i>47,1</i>
Kultur- och fritidsnämnden	76	73	46,7
Socialnämnden	289	290	46,7
<i>varav Vård och omsorg</i>	<i>176</i>	<i>176</i>	<i>48,8</i>
Totalt	1 409	1 393	46,7

Personalomsättning

Personalomsättningen definieras som antalet tillsvidareanställda som har slutat på egen begäran, dividerat med genomsnittligt antal anställda under året. Personalomsättningen för 2023 låg lägre än föregående år, 10,0 procent jämfört med 11,4 procent.

I verksamheter med få anställda blir det höga procentuella siffror på personalomsättning även om det egentligen endast handlar om ett fåtal individer.

För att följa orsakerna till att medarbetare väljer att sluta i kommunen skickas det ut anonyma digitala avgångsenkäter till alla som säger upp sig och alla som avslutar sin anställning ska också erbjudas ett avgångssamtal tillsammans med sin närmsta chef. Orsakerna sammanställs

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

aggregerat per förvaltning och analyseras. Det har inte gått att se några orsaker som sticker ut till att anställda väljer att lämna kommunen, men det är alltid viktigt att arbeta med att skapa trivsel och utveckling för medarbetare så att de väljer att stanna i kommunen.

Nedanstående tabell visar personalomsättningen jämfört med föregående år.

Personalomsättning (%)	2023	2022
Kommunstyrelsen	6,5	17,9
Överförmyndarnämnden	69,5	0,0
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	13,1	9,5
Tekniska nämnden	19,4	17,7
Utbildningsnämnden	8,9	10,3
<i>varav Förskola</i>	<i>6,0</i>	<i>10,8</i>
<i>varav Ungdom och skola</i>	<i>9,2</i>	<i>10,3</i>
Kultur- och fritidsnämnden	10,4	10,6
Socialnämnden	11,7	11,8
<i>varav Vård och omsorg</i>	<i>9,9</i>	<i>10,2</i>
Totalt	10,0	11,4

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron minskade något under 2023 och uppgick till totalt 5,6 procent, jämfört med 6,0 procent under 2022. Sjukfrånvaron skiljde sig åt mellan verksamheterna och var till stor del kopplad till möjligheten att arbeta på distans. Sjukfrånvaron var relativt låg jämfört med andra kommuner. En jämförelsesiffra mot andra kommuner saknas för 2023 men 2022 var den totala genomsnittliga sjukfrånvaron i Sveriges kommuner 8,1 procent enligt Kolada².

Nedanstående sammanställning visar sjukfrånvaron i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid för kommunen totalt, per kön och åldersspann jämfört med föregående år.

Sjukfrånvaro (%)	2023	2022
Sjukfrånvaro anställda totalt	5,6	6,0
Sjukfrånvaro anställda mer än 60 dagar som andel av total sjukfrånvaro	42,6	37,7
Sjukfrånvaro för kvinnor	6,5	6,9
Sjukfrånvaro för män	3,4	3,7
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	6,8	7,3
Sjukfrånvaro i åldrarna 30–49 år	4,0	5,0
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	6,9	6,7

² Kolada är en databas med nyckeltal för kommuner och drivs av Rådet för främjande av kommunala analyser.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Sammanställningen nedan visar sjukfrånvaro per verksamhet jämfört med föregående år. Inom utbildningsnämnden och socialnämnden särredovisas de största verksamheterna.

Sjukfrånvaro per verksamhet (%)	2023	2022
Kommunstyrelsen	3,1	2,9
Överförmyndarnämnden	2,2	7,6
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	1,8	3,0
Tekniska nämnden	3,9	5,2
Utbildningsnämnden	6,0	6,4
varav Förskola	9,4	10,7
varav Ungdom och skola	5,3	5,5
Kultur- och fritidsnämnden	3,8	3,3
Socialnämnden	7,1	7,3
varav Vård och omsorg	9,0	8,5
Totalt	5,6	6,0

Hälsa och friskvård

Kommunen erbjuder samtliga medarbetare friskvårdsbidrag som en del i att vara en attraktiv arbetsgivare. Nyttjandegraden av friskvårdsbidraget under 2023 var 70 procent, vilket är en ökning med 6 procentenheter jämfört med 2022.

Personalkostnader

Kostnader för löner (exklusive sociala avgifter), förmåner och diverse kostnadsersättningar uppgick till 682,2 miljoner kronor jämfört med 2022 då motsvarande kostnader uppgick till 654,6 miljoner kronor. Ökningen om 27,6 miljoner kronor motsvarar 4,2 procent och beror främst på fler anställda och högre löner till de anställda i kommunen.

Förväntad utveckling

Kommunen har under flera år redovisat höga positiva resultat som gör att kommunen står väl rustad för ekonomiska utmaningar. För det kommande året har kommunen budgeterat ett negativt resultat och sänkt ambitionsnivån för de finansiella indikatorerna resultat enligt balanskrav och självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar. Detta med anledning av de faktorer som beskrivs nedan och bedöms påverka kommunen i hög utsträckning. De lägre resultaten och de sänkta finansiella indikatorerna bedöms som långsiktigt hållbara.

Inflationen har fallit markant sedan slutet av 2022 när den var som allra högst. Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) beräkningar visar en fortsatt nedgång under 2024, framför allt under det första halvåret. Inflationen, mätt som KPIF, väntas de kommande åren ligga kring Riksbankens mål om 2,0 procent. Även globalt har inflationen fallit. Merparten av inflationsnedgången är nu troligen avklarad i flertalet länder, men en viss nedgång bedöms ändå kvarstå. En lägre inflation leder till lägre kostnadsökningar och lägre marknadsräntor. Lägre marknadsräntor innebär lägre kostnader för ränta på kommunens lån. Inflationen mätt som KPIF väntas de kommande åren ligga kring Riksbankens mål om 2,0 procent.

Kommunen har budgeterat för stora investeringar för åren 2024–2026 som främst kommer att finansieras med nyupplåning. Riksbanken har på kort tid höjt styrräntan kraftigt för att bekämpa inflationen, vilket har lett till högre marknadsräntor. De högre marknadsräntorna

har stor påverkan på kommunens ekonomi, både på planerad nyupplåning och befintliga lån som ska refinansieras.

SKR gör bedömningen att skatteunderlaget fram till 2027 beräknas öka nominellt i linje med det historiska genomsnittet för riket. Under 2024 beräknas dock en kraftig inbromsning ske jämfört med 2023. Från 2025 och framåt antas en ökning av det nominella skatteunderlaget men köpkraften dämpas dock genom stora prisuppgångar (i kommunsektorn).

Skatteunderlaget i reala termer urholkades kraftigt under 2023 och fortsätter att urholkas under 2024. Framför allt framstår 2024 som ett unikt svagt år. Det reala skatteunderlaget beräknas då minska med 1,8 procent. Även 2023 visar prognosen på en real nedgång av skatteunderlaget med 1,1 procent. Skatteunderlaget har inte fallit i reala termer sedan 2003. Att det gör det två år i rad har inte hänt sedan år 2000 enligt tillgängliga data.

Den demografiska utvecklingen med en äldre befolkning ökar behoven inom äldreomsorgen. Utbudet på arbetsmarknaden kan komma att innebära brist på kompetent personal inom äldreomsorgen, vilket kan bli en stor utmaning. I de yngre åldrarna minskar elevantalet i grundskola, och kommunen behöver därför hantera ett överskott på lokaler.

RÄKENSKAPER

Resultaträkning

(mnkr)	Not	Kommun 2023	Kommun 2022
Verksamhetens intäkter	2	710,1	704,5
Verksamhetens kostnader	3	-2 677,0	-2 540,7
Avskrivningar	4	-146,1	-142,9
Verksamhetens nettokostnader		-2 112,9	-1 979,2
Skatteintäkter	5	2 947,9	2 833,7
Generella statsbidrag och utjämning	6	-684,3	-656,5
Verksamhetens resultat		150,7	198,0
Finansiella intäkter	7	41,1	29,2
Finansiella kostnader	8	-67,2	-68,3
Resultat efter finansiella poster		124,6	158,9
Extraordinära intäkter		-	-
Extraordinära kostnader		-	-
Resultat efter extraordinära poster		124,6	158,9
ÅRETS RESULTAT		124,6	158,9

Balansräkning

(mnkr)		Kommun 2023	Kommun 2022
	Not		
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Licenser och programvaror	9	0,8	1,4
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10	2 431,5	2 268,6
Maskiner och inventarier	11	49,3	52,4
Pågående investeringar	12	522,7	328,3
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar, bostadsrätter, långfristiga fordringar	13	232,5	193,5
Summa anläggningstillgångar		3 236,8	2 844,2
Bidrag till infrastruktur	14	-	-
Omsättningstillgångar			
Förråd m.m	15	0,6	0,4
Fordringar	16	273,1	263,0
Kortfristiga placeringar	17	172,1	149,6
Kassa och bank	18	1,1	25,5
Summa omsättningstillgångar		446,8	438,5
SUMMA TILLGÅNGAR		3 683,6	3 282,7
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	19	1 910,0	1 769,9
Årets resultat		124,6	158,9
Summa eget kapital		2 034,6	1 928,8
Avsättningar			
Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	20	393,2	320,1
Andra avsättningar	21	-	-
Summa avsättningar		393,2	320,1

RÄKENSKAPER

(mnkr)		Kommun 2023	Kommun 2022
	Not		
Skulder			
Långfristiga skulder	22	603,9	333,4
Kortfristig checkräkningskredit	23	52,4	-
Kortfristiga skulder	23	599,6	700,4
Summa skulder		1 255,8	1 033,8
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 683,6	3 282,7
Pensionsförpliktelser och övriga ansvarsförbindelser	24, 25		
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna		462,2	465,1
Panter och därmed jämförliga säkerheter		39,1	137,0
Ansvarsförbindelser:			
Övriga ansvarsförbindelser		327,3	264,5
		828,6	866,6

Kassaflödesanalys

(Mnkr)	Not	2023	2022
Den löpande verksamheten			
Resultat före extraordinära poster		124,6	158,9
Justering för ej likvidpåverkande poster	27	192,7	184,7
Justering för förändring av rörelsekapital	28	-11,1	-59,9
Kassaflöde från den löpande verksamheten		306,2	283,7
Investeringsverksamheten			
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-	-
Investering i mark, byggnader och tekniska anläggningar		-492,7	-353,7
Investering i maskiner och inventarier		-7,1	-
Förvärv av finansiella tillgångar		-3,3	-3,3
Försäljning av värdepapper		-	-
Inköp/Försäljning av anläggningstillgångar		0,1	0,3
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-503,0	-356,7
Finansieringsverksamheten			
Nyupplåning		400,0	100,0
Periodiserade avgifter		20,4	13,3
Amortering av lån		-250,0	-200,0
Utnyttjad checkräkning		52,4	-
Ökning (-) /minskning (+), långfristiga fordringar		-50,5	-46,7
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		172,3	-133,4
Årets kassaflöde		-24,4	-206,4
Likvida medel vid periodens början		25,5	231,9
Likvida medel vid periodens slut		1,1	25,5

Notförteckning

Not 1 - Redovisningsprinciper

Kommunal redovisningslag

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Samma redovisnings- och beräkningsprinciper har tillämpats som vid upprättandet av årsredovisningen 2022.

Koncernföretag

Kommunkoncernen består av följande koncernföretag:

Bolag	Organisationsnummer	Ägarandel
Djursholms AB	556002–2831	100 procent
Studievägen Fastighets AB	559100–5169	100 procent

Studievägen Fastighets AB är i enighet med tidigare beslut i kommunfullmäktige i december 2022 försatt i frivillig likvidation och likvidator tog över ansvaret för Studievägen Fastighets AB per 30 november 2023.

Sammanställda räkenskaper

Danderyds kommun upprättar inga sammanställda räkenskaper från och med år 2023, i enlighet med 12 kap. 3 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, då Djursholms AB är utan väsentlig betydelse för kommunen. Kommunen köpte under 2023 tre fastigheter av Djursholms AB, Berget 3 (Kyrkskolan), Yrkesläraren 1 (Enebyskolan) och Snödroppen 8 (kommersiell fastighet).

Studievägen Fastighets AB har under innevarande år sålt dess två fastigheter, Danarö 6 och Skolan 12, till kommunen.

Värderings- och omräkningsprinciper

Anläggningstillgångar

Utvecklingsarbete och immateriella rättigheter av väsentligt värde som medför framtida ekonomiska fördelar tas upp som immateriell tillgång. Med väsentligt värde menas minst ett prisbasbelopp. Rättigheter utan begränsad nyttjandeperiod som till exempel ledningsrätter tas upp som immateriell tillgång oavsett beloppsgräns.

Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning.

Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning. Avskrivning sker linjärt för samtliga anläggningstillgångar som är utsatta för värdeminskning.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med en ekonomisk livslängd om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om det totala beloppet överstiger ett prisbasbelopp.

Nedskrivningar

Återvinningsvärdet på tillgångar som är föremål för nedskrivning beräknas till nettoförsäljningsvärde.

Avskrivningar

Avskrivningar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. På tillgångar som mark, konst och pågående arbete görs inga avskrivningar.

Kommunen tillämpar komponentavskrivning från och med 2016 på nya anläggningar.

Avskrivningar

Immateriella tillgångar
Byggnader
Markreserv
Markanläggningar
Maskiner och inventarier

Nyttjandeperiod

3–5 år
10–80 år
Obegränsat
30 år
5–10 år

Komponentavskrivning

Stomme, grund
Tak, fasad, fönster
Byggnadsinventarier
Inre ytskikt
Yttre ytskikt
Installationer
Tekniska installationer
Vitvaror, fastighetsmaskiner
Väggkropp – huvud- och lokalgata
Väggkropp – GC väg och torgytor
Slitlager - huvudgata
Slitlager - lokalgata
Slitlager – GC väg och torgytor
Belysning – stolpe
Belysning – armatur och ljuskälla LED
Belysning - kabel
Konstbyggnader/bro - stomme
Konstbyggnader/bro - isolering
Vägutrustning
Park/natur, lekplats, markarbete, träd
Park/natur, lekplats, plantering
Kaj - stomme
Kaj – ytskikt
Kaj – markarbeten och pontoner
Rör i marken
Ventiler

Nyttjandeperiod

80 år
30 år
30 år
15 år
20 år
25 år
15 år
15 år
60 år
70 år
10 år
20 år
30 år
30 år
60 år
100 år
30 år
20 år
60 år
15 år
100 år
20 år
60 år
50 år
15 år

Pumpstation - hus	80 år
Pumpstation – tak, dörr, inredning	25 år
Pumpstation- el	40 år
Pumpstation – betongbassäng	30 år
Pumpstation- pump	15 år
Avfall - kärl	7år
VA - elektronik	5 år
Nya förbindelsepunkter - huvudstam	30 år

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta. För placeringsmedel värderade till verkligt värde har marknadsvärderingen per den 31 december 2023 använts. Omsättningstillgångar som genererar avkastning eller värdestegring värderas till verkligt värde.

Klassificering

Fordringar och skulder, som förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen, klassificeras som kortfristiga. Fordringar och skulder som förfaller till betalning efter tolv månader från balansdagen har klassificerats som långfristiga.

Exploateringsfastigheter, som kommunen avser att avyttra inom en utsatt tidsram, och som i övrigt uppfyller rekommendationer för klassificering, redovisas som omsättningstillgång.

Skulder, avsättningar och ansvarsförbindelser

Anläggningsavgifter VA

Erhållna anläggningsavgifter för VA redovisas som en förutbetalad intäkt och periodiseras på femtio år. Tio procent av anläggningsavgiften intäktsredovisas direkt.

Investeringsbidrag

Offentliga investeringsbidrag periodiseras i enlighet med nyttjandeperioden för respektive tillgång som bidragen avser.

Redovisning av lånekostnader

Kommunen tillämpar huvudmetoden, vilket innebär att lånekostnaden belastar resultatet den period den uppkommer.

Pensionsåtaganden

Kommunens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Äldre pensioner, intjänade till och med 1997, redovisas som en ansvarsförbindelse. I balansräkningen redovisas alla pensionsåtaganden som intjänats från och med 1998.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS. Förvaltare av pensionsskuld inklusive prognoser för framtida pensionskostnader är KPA.

Affärsverksamhet

När avgiftsuttaget överskrider självkostnaden redovisas detta som en skuld i kommunens balansräkning. Ett motsvarande underuttag jämnas ut över en period på tre år i balansräkningen. Om tidsperioden överskrider redovisas en förlust enligt försiktighetsprincipen.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Löner har belastats med ett personalomkostnadspålägg på 39,25 procent som inkluderar sociala avgifter och pensionskostnader.

Internhyror för lokaler debiteras respektive verksamhet med självkostnad. Värme, vatten, el och vaktmästeri debiteras utifrån verklig förbrukning/nyttjande. Kostnader för IT interndeberas utifrån självkostnad och verkligt nyttjande.

Internredovisningsprinciper för investeringar

Materiella anläggningstillgångar består av externa utgifter och timkostnader för egen personal enligt tidsredovisning. Immateriella anläggningstillgångar består av externa utgifter. Förvaltningarna belastas med verklig avskrivningskostnad samt internränta på 1,25 procent. Pågående projekt belastas med en kreditivränta på 1,25 procent.

Redovisning av intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod. 10,0 procent av anläggningsavgiften för VA intäktsredovisas direkt.

Mark som erhålls utan ersättning redovisas olika beroende på givaren: från privat aktör en gåva och från offentlig aktör som offentligt bidrag. Gåvan värderas till marknadsvärde.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och när intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Skatteintäkterna har periodiserats i enlighet med RKR R2. Enligt rekommendationen ska kommunalskatten periodiseras och redovisas det inkomstår då den beskattningsbara inkomsten intjänats. Som grund har Sveriges kommuner och regioners (SKR) prognos använts.

Kommunens skatteintäkter med utjämning och generella bidrag varierar kraftigt över tid på grund av nya skatteunderlagsprognoser och när höga generella bidrag delats ut. Generella statsbidrag är redovisade enligt RKR:s rekommendation R2-Intäkter.

Generella statsbidrag, utan villkor eller restriktioner, intäktsredovisas så fort det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla kommunen. Om det av restriktioner framgått hur mycket av ett generellt bidrag som avser en specifik redovisningsperiod så intäktsredovisas bidraget i enlighet med detta.

Jämförelsestörande poster

Exempel på jämförelsestörande poster är realisationsvinster, realisationsförluster samt större poster av engångskaraktär som inte tillhör den normala verksamheten.

Samband mellan årsredovisningens delar

Driftredovisning och resultaträkning

Driftredovisningen visar den löpande verksamhetens utfall jämfört med budget. Den visar också de ekonomiska relationerna mellan nämnder och verksamheter. Driftredovisningen innehåller därför kommun interna poster såsom köp och försäljning mellan verksamheterna.

Den kommunövergripande resultaträkningen innehåller bara kommunexterna intäkter och kostnader. Resultaträkningen omfattar också poster som inte finns i driftsredovisningen: skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansiella intäkter och kostnader.

Investeringsredovisning, kassaflödesanalys och balansräkning

Investeringsredovisningen visar investeringar per nämnd jämfört med budget. Investeringarna återfinns även under investeringsverksamheten i kassaflödesanalysen och bland anläggningstillgångarna i balansräkningen. Avskrivningar av anläggningstillgångar återfinns förutom i balansräkningen även i resultaträkningen. Årets resultat i resultaträkningen återfinns under balansräkningens eget kapital. Nya och amorterade skulder återfinns under finansieringsverksamheten i kassaflödesanalysen.

DRIFTREDOVISNING

(mnkr)		
Nämnd		
Verksamhet/program	Intäkt	Kostnad
Kommunstyrelsen		
Revision		
Överförmyndarnämnden		
Byggnadsnämnden		
Miljö- och hälsoskyddsnämnden		
Kultur- och fritidsnämnden		
Tekniska nämnden		
Fastighetsnämnden		
Utbildningsnämnden		
Socialnämnden		
Nämndernas intäkter och kostnader		
Finansförvaltningen		
Interna poster, t ex internhyra		
Verksamhetens intäkter och kostnader		

RESULTATRÄKNING

(mnkr)	
Verksamhetens intäkter	←
Verksamhetens kostnader	←
Avskrivningar	→
Verksamhetens nettokostnader	→
Skatteintäkter	→
Generella statsbidrag och utjämning	→
Finansiella intäkter	→
Finansiella kostnader	→
ÅRETS RESULTAT	→

INVESTERING

(mnkr)
Kommunstyrelsen
Överförmyndarnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Byggnadsnämnden
VA-verksamhet
Avfall
Tekniska nämnden
Fastighetsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Summa

KASSAFLÖDESANALYS

(mnkr)
Den löpande verksamheten
Investeringsverksamheten
Finansieringsverksamheten
Årets kassaflöde

BALANSRÄKNING

(mnkr)
Anläggningstillgångar
Bidrag till infrastruktur
Omsättningstillgångar
Eget kapital
Avsättningar
Skulder

Not (Mnkr)	Kommun 2023	Kommun 2022
------------	----------------	----------------

2 Verksamhetens intäkter

Försäljningsintäkter	2,6	2,9
Taxor och avgifter	242,5	231,4
Hyror och arrenden	122,2	115,8
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	124,5	120,0
Övriga bidrag	55,7	51,6
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	162,5	134,6
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	-	47,9
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	0,1	0,3
Övriga intäkter	0,0	0,0
Summa verksamhetens intäkter	710,1	704,5

Ytterligare upplysningar om periodisering av förutbetalda intäkter finns i not 1 och 23.

3 Verksamhetens kostnader

Inköp av anläggningstillgångar och finansiella omsättningstillgångar	-0,2	0,0
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-	-10,5
Inköp av elkraft, vatten och gas för distribution	0,0	-6,7
Lämnade bidrag	-57,8	-48,2
Köp av huvudverksamhet	-1 090,7	-1 064,5
Löner arbetad tid	-659,8	-632,8
Löner ej arbetad tid	-20,4	-20,0
Kostnadsersättningar	-2,0	-1,7
Sociala avgifter enligt lag och avtal	-244,2	-216,9
Pensionskostnader	-114,2	-71,6
Projektledning	3,1	2,4
Lokal- och markhyror	-54,9	-57,1
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenad	-103,7	-71,0
Bränsle, energi och vatten	-42,0	-38,2
Hyra/leasing av anläggningstillgångar	-6,6	-6,8
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmateriel	-57,3	-63,4
Kontorsmaterial och trycksaker	-2,3	-2,7
Reparation och underhåll	-11,1	-5,7
Tele-, IT-kommunikation och postbefordran	-6,5	-7,0
Kostnader för transportmedel	-1,6	-1,6
Transporter och resor	-18,6	-21,3
Representation	-3,3	-2,2
Annonser, reklam, information	-2,4	-1,5
Försäkringspremier och riskkostnader	-36,3	-14,9
Övriga främmande tjänster	-97,9	-130,7
Tillfälligt inhyrd personal	-17,4	-20,9
Diverse kostnader	-29,0	-24,9
Summa verksamhetens kostnader	-2 677,0	-2 540,7

4 Avskrivningar

Planenliga avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar	-0,5	-0,6
Planenliga avskrivningar, fastigheter	-135,6	-126,9
Planenliga avskrivningar, maskiner och inventarier	-9,5	-8,4
Summa nedskrivningar av anläggningstillgångar	-0,5	-7,0
Varav utrangering	-0,5	-7,0
Summa avskrivningar	-146,1	-142,9

Av- och nedskrivningar har gjorts i enlighet med rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning, RKR. Avskrivningar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. Nedskrivningarnas återvinningsvärde har bedömts efter vad som enligt rekommendationer från RKR, är drift- resp. investeringskostnader. Därefter har korrigeringar av tidigare bokfört värde av tillgångarna gjorts och omklassificerats till driftkostnader.

5 Skatteintäkter

Preliminära skatteintäkter	2 913,7	2 784,9
Prognos för slutavräkning	25,8	38,4
Justering slutavräkning föregående år	8,5	10,4
Summa skatteintäkter	2 947,9	2 833,7

6 Generella statsbidrag och utjämning

Regleringsavgift/-bidrag	76,4	90,5
Kostnadsutjämning	223,3	203,2
Inkomstutjämning	-1 028,6	-1 000,0
Kommunal fastighetsavgift	66,3	62,8
Generella bidrag från staten	7,5	11,2
Utjämningsavgift LSS	-29,2	-24,2
Summa Generella statsbidrag och utjämning	-684,3	-656,5

7 Finansiella intäkter

Utdelning på aktier och andelar i andra företag	-	0,2
Ränta på utlåning i koncernföretag	0,0	0,1
Ränteintäkter likvida medel	3,1	0,7
Ränteintäkter kundfordringar	0,1	0,1
Borgensavgift	0,0	0,4
Extern medelsförvaltning orealiserad vinst	37,9	27,7
Summa finansiella intäkter	41,1	29,2

8 Finansiella kostnader

Räntekostnader	-11,3	-4,0
Byggekreditivränta	-	2,3
Ränta pensionsskuld	-25,3	-6,0
Extern medelsförvaltning orealiserade förluster	-15,4	-60,0
Värdereglering finansiella anläggningstillgångar	-14,8	-
Övriga finansiella kostnader	-0,5	-0,6
Summa finansiella kostnader	-67,2	-68,3

Byggekreditivränta avser den internränta som påförts pågående investeringar.

9 Immateriella anläggningstillgångar

Licenser och programvaror	0,8	1,4
	0,8	1,4
Ingående anskaffningsvärde	7,5	7,5
Inköp	-	-
Överföringar från pågående arbete	0,3	-
Utrangeringar	-1,6	-
Utgående anskaffningsvärde	6,2	7,5
Ingående ack. avskrivningar	-6,1	-5,4
Utrangeringar	1,2	
Årets avskrivningar	-0,5	-0,6
Utgående ack. avskrivningar	-5,4	-6,1
Redovisat värde vid periodens slut	0,8	1,4
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	5	5

Immateriella anläggningstillgångar är externt förvärvade.

10 Materiella anläggningstillgångar

Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Verksamhetsfastigheter	1 150,1	1 105,6
Markreserv	176,7	122,7
Fastigheter för annan verksamhet	157,5	163,5
Publika fastigheter	740,6	689,5
Fastigheter för affärsverksamhet (VA-verket)	206,6	187,2
	2 431,5	2 268,6
Ingående anskaffningsvärde	4 388,3	4 001,3
Inköp	-	-
Överföringar från pågående arbete	298,7	405,7
Under året genomförda omklassificeringar		-
Utrangeringar	-0,3	-18,6
Utgående anskaffningsvärde	4 686,7	4 388,3
Ingående ack. avskrivningar	-2 119,7	-1 996,3
Under året genomförda omklassificeringar	-	-
Nedskrivningar	-	-
Utrangeringar	0,0	3,5
Årets avskrivningar	-135,6	-126,9
Utgående ack. avskrivningar	-2 255,3	-2 119,7

Redovisat värde vid periodens slut	2 431,5	2 268,6
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	27	27
11 Maskiner och inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	250,8	226,6
Överföringar från pågående arbete	6,5	25,1
Försäljning	-0,1	-0,9
Utgående anskaffningsvärde	257,2	250,8
Ingående ack. avskrivningar	-198,4	-190,8
Försäljning	0,0	0,8
Årets avskrivningar	-9,5	-8,4
Ackumulerade avskrivningar	-207,8	-198,4
Redovisat värde vid periodens slut	49,3	52,4
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	8	9
12 Pågående investeringar		
Ingående anskaffningsvärde	328,3	403,3
Under året nedlagda kostnader	499,8	301,6
Under året genomförda omklassificeringar	-305,6	-376,7
Utgående redovisat värde	522,7	328,3
13 Finansiella anläggningstillgångar		
Aktier och värdepapper:		
Djursholms AB	0,0	0,0
Söderhalls Renhållningsverk AB	0,8	0,8
Stor-Stockholms Gas AB	0,1	0,1
Kommentus Gruppen AB	0,0	0,0
Roslagsvatten AB	0,0	0,0
Storstockholmsregionens Försäkring AB	3,0	3,0
Inera AB	0,0	0,0
Kommuninvest	39,3	36,0
Aktier i kommunens koncernföretag Studievägen Fastighets AB	10,2	25,0
Långfristiga fordringar, Käppalaförbundet	97,2	46,7
Bostadsrätter	81,8	81,8
Summa finansiella anläggningstillgångar	232,5	193,5

14 Bidrag till infrastruktur	-	-
15 Förråd m.m.		
Oljelager	0,3	0,3
Exploateringsfastigheter	0,2	0,1
Summa förråd m.m.	0,6	0,4
16 Fordringar		
Kundfordringar	34,0	28,9
Diverse kortfristiga fordringar:		
Momsfordran	30,7	31,2
Statsbidragsfordringar	0,8	0,9
Övriga kortfristiga fordringar	-0,4	-0,4
Kortfristiga fordringar hos kommunens dotterbolag Studievägen Fastighets AB	-	8,2
Skattekonto	5,6	2,7
Fastighetsavgift	42,3	36,6
Interimsfordringar:		
Skatteintäkter	72,7	85,3
Periodiserade kostnader	30,9	35,2
Förutbetalda kostnader	20,6	19,9
Upplupna intäkter	35,8	14,4
Summa fordringar	273,1	263,0
<p>Bokföringsmässig avskrivning har skett av de fordringar som är äldre än ett år, d.v.s. med förfallodag före 31 december 2022, utom i de fall utredning pågår eller betalningsplan har upprättats.</p>		
17 Kortfristiga placeringar		
Aktier och värdepapper		
Anskaffningsvärde	116,2	113,5
Värdereglering Cliens	1,6	2,7
Anskaffningsvärde Cliens vid årets slut	117,8	116,2
Orealiserad värdestegring vid årets slut	54,3	33,4
Summa kortfristiga placeringar	172,1	149,6
18 Kassa och bank		
Bank	1,1	25,5
Summa kassa och bank	1,1	25,5

Kommunen har tillsammans med koncernbolagen gemensam checkräkningskredit på 250 mnkr.

19 Eget kapital

Ingående eget kapital	1 928,8	1 778,3
Justering VA/Avfallskollektivens resultat	-18,8	-8,4
Avsättning till resultatutjämningsreserv	-172,0	-85,0
Resultatutjämningsreserv	172,0	85,0
Årets resultat	124,6	158,9
Summa eget kapital	2 034,6	1 928,8

20 Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser

Ingående avsättning till pensioner inkl. löneskatt	320,1	300,1
Nyintjänad pension, varav	41,7	16,6
förmånsbestämd ålderspension	41,3	16,1
efterlevandepension	0,4	0,5
Årets utbetalningar	-8,0	-6,8
Ränte- och basbeloppsuppräknig	25,3	6,0
Övrig post	-0,1	0,1
Förändring av löneskatt	14,3	3,9
Summa avsatt till pensioner	393,2	320,1

Uppgifter om aktualiseringsgrad och visstidsförordnande finns i not 25.

21 Andra avsättningar

- -

22 Långfristiga skulder

Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	500,0	250,0
Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter	55,3	55,0
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	48,5	28,5
Summa långfristiga skulder	603,9	333,4
Anläggnings-/anslutningsavgifter återstående antal år (vägt i snitt)	43	45
Offentliga investeringsbidrag återstående antal år (vägt i snitt)	18	18

Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning

Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut		
Nordea	150,0	400,0
Kommuninvest	500,0	100,0

Summa långfristiga skulder	650,0	500,0
Kortfristig del av långfristig skuld	-150,0	-250,0
	500,0	250,0
Genomsnittlig ränta %	1,7	0,7
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	1,2	1,2
Genomsnittlig räntebindningstid (år)	1,2	1,3
Kapitalförfall lån		
0 - 1 år	150,0	250,0
1 - 3 år	500,0	250,0
3 - 5 år	-	-
Summa långfristiga skulder	650,0	500,0

Förutbetalda intäkter för anläggningsavgifter periodiseras på 50 år vilket är lika med den vägda genomsnittliga nyttjandeperioden för VA-anläggningen. Offentliga investeringsbidrag periodiseras i enlighet med nyttjandeperioden för respektive tillgång som bidragen avser.

23 Kortfristiga skulder

Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	150,0	250,0
Checkräkningskredit	52,4	-
Leverantörsskulder	203,9	217,1
Momsskuld	0,4	-0,2
Övriga kortfristiga skulder	2,2	2,1
Förutbetalda riktade statsbidrag	11,5	9,7
Förutbetalda generella statsbidrag	2,6	4,0
Förutbetalda skatteintäkter	-	-
Retroaktiva löner	0,6	0,0
Semesterlöneskuld	38,4	37,8
Upplupna räntekostnader	2,2	0,5
Upplupna personalkostnader (skatt o avgifter)	46,4	44,8
Individuell pension inkl. löneskatt, avgiftsbestämd	37,8	34,1
Utbetalda pensioner löneskatt	8,6	8,0
Förutbetalda hyresintäkter	10,4	7,8
Övriga interimsskulder	84,6	84,6
Summa kortfristiga skulder	652,0	700,4

Riktade statsbidrag intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls. Erhållna ej intäktsredovisade statsbidrag uppgår till totalt 11,5 mnkr. Av de upplupna riktade statsbidragen är huvuddelen hänförliga till äldreomsorgen. Förutbetalda generella statsbidrag består av ett bidrag för ökad specialistkompetens inom vård och omsorg om äldre samt vård och omsorg om personer med demenssjukdom med restriktionen att det avsåg 2023 och 2024. Bidraget som var på totalt 4,9 miljoner kronor har intäktsförts med 2,3 miljoner kronor år 2023 och 2,6 miljoner kronor har periodiserats till år 2024.

24 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna.

Ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl. löneskatt

Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl. löneskatt	465,1	488,7
Årets utbetalningar	-27,4	-26,4
Ränte- och basbeloppsuppräkning	30,3	11,7
Övrig post	-5,2	-4,4
Förändring av löneskatt	-0,6	-4,6
Summa ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl. löneskatt	462,2	465,1

Övriga upplysningar avseende pensioner

Aktualiseringsgrad	87%	87%
Antal visstidsförordnanden förtroendevalda	2	2

Beräkningsgrund för pensioner framgår av not 1 – Redovisningsprinciper. Kommunen har inga avtal om visstidsförordnanden som avviker från det normala.

25 Övriga ansvarsförbindelser

Borgensåtaganden		
Djursholms AB	-	75,0
Övriga förpliktelser i föreningar *	39,1	62,0
Ansvarsförbindelser kommunala förbund *	327,3	264,5
Summa övriga ansvarsförbindelser	366,4	401,5

* Se fördelning i bilaga 5 Panter och ansvarsförbindelser.

Danderyds kommun har i oktober 2021 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomiska förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Danderyd kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551,9 miljarder kronor (mdkr) och totala tillgångar till 562 mdkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 0,7 mdkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 0,7 mdkr.

26 Operationella leasingavtal

Årets leasingavgifter	272,5	251,7
Leasingavtal:		
Ska betalas inom 1 år	218,4	266,5
Ska betalas senare än 1 år men inom 5 år	655,2	799,4
Ska betalas efter 5 år	29,2	84,8

Samtliga av kommunens leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal, baserat på en genomgång av de tio största hyresavtalen. De avser hyreskontrakt för lokaler och IT-utrustning. Hyreskontrakten avseende lokaler löper generellt med en avtalsperiod på tre år förutom ett avtal på tio år. Det tioåriga avtalet är tecknat för att det är mest ekonomiskt fördelaktigt för kommunen. Hyreskostnaden fördelas som en kostnad linjärt över avtalets löptid, utan framtida prisuppräknings. Ovanstående tabell bygger på antagandet att avtalen förlängs ytterligare en treårsperiod.

27 Ej likvidpåverkande medel från den löpande verksamheten

Justering resultat VA/Avfall	-18,8	-8,4
Justering för av- och nedskrivningar	146,1	142,9
Justering nedskrivning finansiella anläggningstillgångar	14,8	-
Omklassificering av investeringsbidrag	-	-2,0
Justering orealiserat resultat finansiella instrument	-22,5	32,2
Justering för förändring av avsättning pension och löneskatt	73,1	19,9
Summa ej likvidpåverkande medel från den löpande verksamheten	192,7	184,7

28 Likvidpåverkande medel från den löpande verksamheten

Ökning (-) /minskning (+), förråd, varulager och exploateringsfastigheter	-0,2	10,2
Ökning (-) /minskning (+), kortfristiga fordringar	-10,1	-58,3
Ökning (-) /minskning (+), finansiella instrument (aktier/värdepapper)	-	-
Ökning (+) /minskning (-), kortfristiga skulder	-0,8	-11,8
Summa likvidpåverkande medel från den löpande verksamheten	-11,1	-59,9

29 Kostnader för revision Belopp tkr

Kostnader för räkenskapsrevision

Auktoriserade revisorer	225,0	292,5
Summa kostnad räkenskapsrevision	225,0	292,5
Kostnad för övrig revision	0,7	-
Sakkunnigt biträde	681,3	967,5
Förtroendevalda revisorer	589,6	385,0
Summa kostnad övrig revision	1 271,6	1 352,5
Summa kostnad revision	1 496,6	1 645,0

30 Koncerninterna förhållanden

Belopp i mnkr	Ägd andel	Intäkt	Kostnad
Kommunen		2,0	-98,1
Djursholms AB	100%	-98,1	2,0
Studievägen Fastighets AB	100%	20,0	20,0

	Ägd andel	Räntor Intäkt	Kostnad
Kommunen		0,0	-
Djursholms AB	100%	-	0,0
Studievägen Fastighets AB	100%	-	-

Driftredovisning

Driftsredovisning (mnkr)	2023	2023				2022		
	Budget	Utfall			Utfall			
Nämnd	Netto- kostnad	Intäkt	Kostnad	Netto- kostnad	Netto- avvikelse	Intäkt	Kostnad	Netto- kostnad
Kommunstyrelsen	-140,3	52,1	-179,3	-127,2	13,1	51,58	-176,64	-125,1
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	-2,5	-1,6
Revision	-1,5	0,0	-1,5	-1,5	0,0	0,0	-1,6	-1,6
Överförmyndarnämnden	-3,2	0,0	-2,6	-2,6	0,6	0,0	-2,8	-2,8
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-28,8	15,7	-42,1	-26,4	2,4	12,1	-38,3	-26,2
Kultur- och fritidsnämnden	-103,8	18,1	-120,7	-102,6	1,2	15,8	-111,8	-96,1
Tekniska nämnden	-149,1	360,2	-505,4	-145,1	4,0	310,1	-418,3	-108,2
Utbildningsnämnden	-956,2	798,3	-1 739,4	-941,1	15,1	784,3	-1699,1	-914,7
Socialnämnden	-713,7	301,4	-1 009,0	-707,6	6,1	303,0	-974,9	-671,9
Överflyttat statsbidrag till förvaltning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-6,8	-6,8
Nämndernas nettokostnader	-2 096,6	1 546,0	-3 600,2	-2 054,1	42,5	1 477,7	-3 432,7	-1 955,1
Övriga verksamheter och poster								
Vatten och avlopp (VA)	0,3	118,2	-118,2	0,0	-0,3	86,9	-86,9	0,0
Avfall	-8,0	35,8	-35,8	0,0	8,0	38,0	-38,0	0,0
Internränta	31,0	0,0	34,2	34,2	3,2	0,0	20,4	20,4
Pensioner netto	-54,0	0,0	-95,4	-95,4	-41,4	0,0	-38,3	-38,3
Förändring semesterlöneskuld	0,0	0,0	-0,8	-0,8	-0,8	0,0	1,8	1,8
Finansförvaltning	0,0	5,1	-1,9	3,2	3,2	48,3	-56,4	-8,2
Interna poster, t.ex internhyror och interna debiteringar mellan och inom förvaltningar	0,0	-994,9	994,9	0,0	0,0	-946,3	946,3	0,0
Verksamhetens intäkter och kostnader	-2 127,3	710,1	-2 823,1	-2 112,9	14,4	704,5	-2 683,6	-1 979,2

Kommunstyrelsen

En positiv avvikelse mot budget om 13,1 miljoner kronor, vilket motsvarar 9 procent av budgeterade nettokostnader, redovisades av kommunstyrelsen. Avvikelsen beror främst på att investeringskostnader som omförs till driftbudget för Stocksundskolan inte har nyttjats fullt ut på grund av pausat projekt. En annan orsak är att budget för oförutsedda händelser om 2,5 miljoner kronor inte har nyttjats fullt ut.

Revision

Ingen avvikelse mot budget redovisades av revisionen.

Överförmyndarnämnden

En positiv avvikelse mot budget om 0,6 miljoner kronor, vilket motsvarar 19 procent av budgeterade nettokostnader, redovisades av överförmyndarnämnden. Avvikelsen berodde främst på lägre kostnader för arvoden till gode män samt att budgeterade konsultkostnader inte förbrukades.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

En positiv avvikelse mot budget med 2,4 miljoner kronor, vilket motsvarade 8 procent av budgeterade nettokostnader, redovisades av miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Avvikelsen berodde främst på lägre personalkostnader.

Kultur- och fritidsnämnden

En positiv avvikelse mot budget om 1,2 miljoner kronor, vilket motsvarade 1 procent av budgeterade nettokostnader, redovisades av kultur- och fritidsnämnden. Avvikelsen berodde på att kommunen erhöll en skatepark vid Djursholms IP som gåva om 1,8 miljoner kronor. Bokföringstekniska skäl gör att gåvans värde bokförs som en investeringsutgift. I driftredovisningen finns motsvarande intäkt.

Tekniska nämnden

En positiv avvikelse mot budget med 4,0 miljoner kronor, vilket motsvarade 3 procent av budgeterade nettokostnader, redovisades av tekniska nämnden. Överskottet berodde främst på att kommunen erhöll elstödsbidrag om 11,3 miljoner kronor.

Utbildningsnämnden

En positiv avvikelse mot budget med 15,1 miljoner kronor, vilket motsvarade 2 procent av budgeterade nettokostnader, redovisades av utbildningsnämnden. Avvikelsen berodde främst på en positiv avvikelse mot budget på 25,0 miljoner kronor för utbildningsnämndens hemkommunansvar. Främsta anledningen var färre elever än budgeterat inom grundskolan samt lägre kostnader för skolskjuts. Verksamheterna i egen regi redovisade underskott med 9,9 miljoner kronor, till följd av underskott inom grundskolorna.

Socialnämnden

En positiv avvikelse mot budget med 6,1 miljoner kronor, vilket motsvarade 1 procent av budgeterade nettokostnader, redovisades av socialnämnden. Den positiva avvikelsen berodde främst på verksamheterna äldreomsorg och individ- och familjeomsorg som redovisade positiva avvikelser jämfört med budget med 9,8 miljoner kronor respektive 10,3 miljoner kronor. Den positiva avvikelsen motverkades främst av egen regi som redovisade en negativ avvikelse jämfört med budget med 15,2 miljoner kronor.

Vatten och avlopp

Vatten- och avloppsverksamheten (VA) är en taxefinansierad verksamhet vars resultat inte påverkar kommunens resultat. Eventuella överskott eller underskott fonderas och hanteras i VA-fonden.

Avfall

Avfallsverksamheten är en taxefinansierad verksamhet vars resultat inte påverkar kommunens resultat. Eventuella överskott eller underskott fonderas och hanteras i avfallsfonden.

Internränta

Internränta är den ränta som nämnderna får betala på aktiverade investeringar. Syftet med internräntan är att den ska spegla räntan över investeringarnas hela livslängd. För internräntan redovisades en positiv avvikelse mot budget om 3,2 miljoner kronor, vilket motsvarade 10 procent av budgeterade medel. Avvikelsen berodde främst på kreditivräntan.

Kreditivränta är ränta under byggtiden som verksamheten får betala för investeringar som inte aktiverats ännu. Investeringar aktiveras när de tas i bruk.

Pensioner netto

Dessa kostnader är nämndernas och kommunstyrelsens kostnader som belastar kommunens centrala budget. För pensioner netto redovisades en negativ avvikelse mot budget om 41,4 miljoner kronor, vilket motsvarar 77 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen berodde på högre inflation som påverkade prisbasbelopp och inkomstbasbelopp, som i sin tur påverkade pensionskostnaderna. Högre pensionskostnader bidrog till att belasta kommunens centrala budget mer än beräknat.

Förändring semesterlöneskuld

Semesterlöneskulden visar förändringen av kommunens skuld till de anställda för intjänad semester under 2023. Kommunen budgeterar inte semesterlöneskulden eftersom skulden över tid ska vara nära noll. För semesterlöneskulden redovisades en negativ avvikelse mot budget med 0,8 miljoner kronor.

Finansförvaltning

Finansförvaltningen hade ingen budget och redovisade ett positivt utfall om 3,2 miljoner kronor. Den positiva avvikelsen berodde främst på momsåtersökning.

Investeringar

Investeringar (mnkr)	Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Avvikelse mot		Utfall
	utgifter	inkomster	netto	netto	nettobudget	%	utgifter
Nämnder	2023	2023	2023	2023	(mnkr)		2022
Kommunstyrelsen	3,0	0,0	3,0	4,0	1,0	25%	26,9
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	0,0	0,0	0,0	1,4	1,4	100%	-0,3
VA-verksamheten	66,0	-2,8	63,2	75,0	11,8	16%	56,5
Avfallsverksamheten	1,6	0,0	1,6	0,7	-0,9	-133%	0,5
Tekniska nämnden	273,9	-18,3	255,7	448,1	192,4	43%	200,7
Kultur- och fritidsnämnden	40,4	0,0	40,4	64,5	24,1	37%	13,7
Utbildningsnämnden	1,6	0,0	1,6	3,0	1,4	46%	2,1
Socialnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0%	-0,4
Summa investeringar	386,5	-21,0	365,5	596,7	231,2	39%	299,8
Förvärv av fastigheter	113,3	0,0	113,3	0,0	-113,3	-	53,7
Förvärv av fin.anlägggn.tillgångar	3,3	0,0	3,3	0,0	-3,3	-	3,3
Total	503,0	-21,0	482,0	596,7	114,7	19%	356,7

Kommunfullmäktige fastställde ursprungligen 2023 års nettoinvesteringsbudget till 504,4 miljoner kronor. I början av året beslutade fullmäktige att 92,3 miljoner kronor av kvarvarande medel för pågående projekt från 2022 skulle ombudgeteras till 2023. Efter ombudgetering uppgår 2023 års investeringsbudget till 596,7 miljoner kronor.

Årets nettoinvesteringsutfall uppgår till 365,5 miljoner kronor vilket innebär lägre utgifter än budget med 231,2 miljoner kronor eller 39 procent. Avvikelserna återfinns främst inom VA-verksamheten, tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden och beror framför allt på tidsförskjutningar. Samtidigt motverkas den positiva avvikelsen av kommunfullmäktiges beslut att förvärva fastigheter från kommunens dotterbolag Djursholms AB och Studievägen Fastighets AB till ett sammanlagt värde om 113,3 miljoner kronor. Därutöver anskaffades finansiella anläggningstillgångar om 3,3 miljoner kronor. För förvärven fanns inga investeringsmedel avsatta i budgeten.

VA-verksamheten

Årets investeringsutfall uppgår till 63,2 miljoner kronor, vilket innebär lägre utgifter än budget om 11,8 miljoner kronor. Budgeten om 75,0 miljoner kronor fördelar sig på två huvudprojekt, dels Reinvestering pumpstationer, etapp 1 och 2 (38,0 miljoner kronor), dels Övriga VA-investeringar (37,0 miljoner kronor). Årets investeringsutfall för pumpstationsförnyelsen uppgår till 10,0 miljoner kronor vilket innebär lägre utgifter än budget med 28,0 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på att den ena av två kontrakterade aktörer har presenterat ett större antal ändrings- och tilläggsarbeten. Dessa har inte godkänts av VA-verksamheten, som därför har innehållit medel. Pumpstationsförnyelsen kommer att fortsätta i oförminskad takt och förväntas slutföras 2024. Årets investeringsutfall inom Övriga

VA-investeringar uppgår till 53,2 miljoner kronor, vilket innebär högre utgifter än budget med 16,2 miljoner kronor. Budgetöverskridandet kan förklaras dels av akuta oplanerade investeringsprojekt, dels av VA-verksamhetens val att utöka projekt i vilka intilliggande ledningar är i stort behov av att bytas ut.

Avfallsverksamheten

Årets investeringsutfall uppgår till 1,6 miljoner kronor vilket innebär högre utgifter än budget med 0,9 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på projekt Avfallskärl där utbyte av fler kärl än beräknat har utförts för året samt övertagandet av behållare på återvinningsstationerna inför det kommunala insamlingsansvaret av förpackningar som träder i kraft den 1 januari 2024.

Tekniska nämnden

Årets investeringsutfall uppgår till 255,7 miljoner kronor, vilket innebär lägre utgifter än budget om 192,4 miljoner kronor eller 43 procent. Avvikelsen beror främst på förskjutna tidsplaner och återfinns bland annat inom projekt Stocksundsskolan som syftar till att ersätta paviljonger med permanenta skollokaler. Projektet är pausat i avvaktan på pågående skolutredning, vilket ger en budgetavvikelse på 47,5 miljoner kronor. Byggstarten av ett nytt korttidsboende i Djursholm (Ginnungagap) har försenats, vilket ger en avvikelse om 47,4 miljoner kronor. Grundläggningsarbeten såsom pålning och schaktning pågår. Mörby Centrum, delprojekt anläggning, är ett pågående projekt för utbyggnad och förnyelse av allmän platsmark och budgetavvikelsen uppgår till 32,2 miljoner kronor. Under 2023 har södra torget och parken färdigställt. I projekt Enebybergsskolan etapp 1 har tidplanen förskjutits med anledning av komplikationer i entreprenadupphandlingen vilket innebär en avvikelse om 18,1 miljoner kronor.

Kultur- och fritidsnämnden

Årets investeringsutfall uppgår till 40,4 miljoner kronor, vilket innebär lägre utgifter än budget med 24,0 miljoner kronor. Avvikelsen återfinns främst inom projektet Ny servicebyggnad på Enebybergs IP, för vilket avvikelsen uppgår till 18,6 miljoner kronor. Projektet avser att riva och ersätta befintlig servicebyggnad från 70-talet. Till följd av marknadsläget med stigande inflation, höga materialpriser och brist på material har projektet försenats och beräknas vara klart under våren 2025. Avvikelsen beror även på att övertagandet av konstgräsanläggningarna på idrottsplatserna Danderydsvallens IP, Djursholms IP, Enebybergs IP, Stockhagens IP samt idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium blev 4,6 miljoner kronor lägre än budgeterat. Vid budgettillfället rådde stor osäkerhet om utgiftens storlek eftersom värdering av anläggningarna inte genomförts.

Förvärv av fastigheter

Enligt kommunfullmäktiges beslut förvärvade kommunen under året fastigheterna Berget 3 (Kyrkskolan) och Yrkesvägledaren 1 (Enebyskolan) från Djursholms AB samt fastigheterna Skolan 12 och Danarö 6 från Studievägen Fastighets AB till ett sammanlagt belopp om 105,4 miljoner kronor. Kommunfullmäktige beslutade under våren att även förvärva fastigheten

RÄKENSKAPER

Snödroppen 8 av Djursholms AB till en utgift om 7,9 miljoner. Förvärven var inte upptagna i budgeten för 2023. Anskaffningen 2022 avsåg markregleringar kring Mörby centrum.

Avfallsverksamhet

Resultaträkning (tkr)	Not	Utfall	Utfall
		2023	2022
Rörelseintäkter			
Avgifter		35 172	37 918
Årets resultat	1	674	41
Summa		35 846	37 959
Rörelsekostnader			
Driftskostnader	2	-27 625	-31 611
Administrativa kostnader	3	-7 645	-5 676
Summa		-35 270	-37 287
Rörelseresultat		576	672
Avskrivningar	4	-531	-651
Resultat efter avskrivningar		45	21
Räntekostnader		-45	-21
Resultat efter finansiella poster		0	0
Årets resultat		0	0
Balansräkning (tkr)			
		2023	2022
Tillgångar			
Fordran kommun		-5 507	-3 734
Anläggningstillgångar	5	3 474	2 375
Summa tillgångar		-2 033	-1 359
Skulder o Eget kapital			
Avfallsfond, ackumulerat resultat		-1 359	-1 318
Årets resultat		-674	-41
Summa skulder		-2 033	-1 359

Not (tkr)

1	Avfallsverksamheten ska uppvisa ett nollresultat. Eventuella över- eller underskott redovisas som skuld eller fordran på abonnenterna och redovisas i avfallsfond.	
	Avfallsfondens ingående balans	-1 359 -1 318
	Årets förändring inkl justering om 29 tkr	-674 -41
	Avfallsfondens utgående balans	-2 033 -1 359
2	Driftkostnader	
	Driftentreprenad	-4 837 -5 168
	Insamling och behandling av avfall	-22 788 -26 443
		-27 625 -31 611
3	Administrativa kostnader	
	Löner	-2 549 -2 204
	Administrativa entreprenader	-1 868 -1 181
	Konsulter/utredningar	-190 -149
	Övriga administrativa kostnader *	-2 581 -1 916
	Övriga kostnader	-457 -226
		-7 645 -5 676
	* Tekniska kontorets administrativa kostnader för lokaler och gemensamma tjänster såsom IT, telefoni, ekonomi, personal, ärendehantering, sekretariat och vaktmästeri fördelas på verksamheterna baserat på antal anställda inom respektive verksamhet.	
4	Avfallskärl, avskrivning 7 år på samtliga storlekar av kärl	
5	Anläggningstillgångar	
	Pågående projekt	3 474 2 375
		3 474 2 375

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med kommunallagen (KL) och kommunal redovisningslag (KRL).

Redovisning av affärsverksamhet – mot bakgrund av självkostnadsprincipen (RKR).

Det finns avrundningseffekter i ovanstående tabell.

Vatten- och avloppsverksamhet

Resultaträkning (tkr)		Utfall	Utfall
	Not	2023	2022
Rörelseintäkter			
VA-avgifter, fasta och rörliga		79 883	76 834
Anläggningsavgifter		1 428	1 404
Övriga intäkter	1	18 811	272
VA fond, förändring	2	18 143	8 384
Summa		118 265	86 894
Rörelsekostnader			
Driftskostnader	3	-52 337	-29 444
Renvatteninköp, Norrvatten		-15 621	-23 361
Avloppskostnad, Käppala		-21 474	-13 083
Administrativa kostnader	4	-16 267	-12 764
Summa		-105 699	-78 652
Rörelseresultat		12 566	8 242
Avskrivningar		-7 976	-7 354
Resultat efter avskrivningar		4 590	888
Ränteintäkter			
Räntekostnader		-4 590	-888
Resultat efter finansiella poster		0	0
Årets resultat		0	0
Balansräkning (tkr)			
	Not	2023	2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	5	269 948	267 325
Omsättningstillgångar	6	21 570	330 353
Summa tillgångar		291 518	597 678
Eget kapital			
VA fond, ackumulerat resultat	9	11 312	19 696
VA fond, året		-18 143	-8 384
Summa eget kapital		-6 831	11 312
Skulder			
Skuld till VA kollektivet	7	55 331	54 964
VA kommunlån		215 685	515 367
Kortfristiga skulder	8	27 333	16 035
Summa skulder		298 349	586 366
Summa Eget kapital och Skulder		291 518	597 678

Not (tkr)	2023	2022
1 Övriga intäkter		
Inkassoavgifter	82	78
Investeringsbidrag	30	30
Viten	18 528	0
Övriga intäkter	171	164
	18 811	272
2 VA-verksamheten ska uppvisa ett nollresultat. Eventuella över- eller underskott redovisas som skuld eller fordran på abonnenterna.		
3 Driftskostnader		
Driftentreprenad	-2 592	-2 113
Reparationer	-24 395	-14 628
Övrig tillsyn och skötsel	-358	-332
Hyra av vattenmätare	-1 396	-1 207
Övrigt	-3 967	-9 957
Befarade kundförluster (avser viten, not 1)	-18 317	0
El	-1 312	-1 208
	-52 337	-29 444
4 Administrativa kostnader		
Löner	-4 180	-4 088
Administrativa entreprenader	-2 335	-2 516
Konsulter/utredningar	-3 515	-2 158
Övriga administrativa kostnader *	-6 237	-4 001
	-16 267	-12 764

* Tekniska kontorets administrativa kostnader för lokaler och gemensamma tjänster såsom IT, telefoni, ekonomi, personal, ärendehantering, sekretariat och vaktmästeri fördelas på verksamheterna baserat på antal anställda inom respektive verksamhet.

	2023	2022
5 Anläggningstillgångar		
Pågående projekt	114 468	75 326
Fastighet för annan verksamhet	443 903	481 256
Ack. Avskrivning	-288 423	-289 258
Restvärde	269 948	267 325
Komponentavskrivning tillämpade from 2016-01-01	År	
Rör i backen	50	
Ventiler	15	
Pumpstation hus	80	
Pumpstation tak, dörr, inredning	25	
Pumpstation el	40	
Pumpstation sumpgrop	30	
Pumpstation pumpar	15	
VA elektronik	5	

Nya serviser och förbindelsepunkter	30
Avskrivningstider tillämpade tom 2015-12-31	År
VA-ledningar (fr o m 2009)	50
VA-anläggningar (före 2009)	33
Pumpstationer	25

6 Omsättningstillgångar

Kundfordringar	19 483	18 739
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 087	0
Kassa och bank (kontot töms löpande till konto för utbetalningar)	0	311 615
	<u>21 570</u>	<u>330 353</u>

7 Skuld till VA-kollektivet

From 2009 periodiseras 90% av inbetalda anläggningsavgifter.
Avgifterna intäktsförs med 2% per år.

Förutbetalda anläggningsavgifter 2009	4 951
Förutbetalda anläggningsavgifter 2010	4 622
Förutbetalda anläggningsavgifter 2011	3 099
Förutbetalda anläggningsavgifter 2012	2 664
Förutbetalda anläggningsavgifter 2013	2 360
Förutbetalda anläggningsavgifter 2014	4 096
Förutbetalda anläggningsavgifter 2015	3 430
Förutbetalda anläggningsavgifter 2016	9 574
Förutbetalda anläggningsavgifter 2017	3 574
Förutbetalda anläggningsavgifter 2018	3 983
Förutbetalda anläggningsavgifter 2019	5 741
Förutbetalda anläggningsavgifter 2020	5 310
Förutbetalda anläggningsavgifter 2021	7 125
Förutbetalda anläggningsavgifter 2022	1 762
Förutbetalda anläggningsavgifter 2023	1 615
Total	63 906
Avgår intäktsförda avgifter ack.	<u>-8 575</u>
Skuld till VA-kollektivet	55 331

8 Kortfristiga skulder

Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	<u>27 333</u>
	27 333

9 VA-verksamheten ska uppvisa ett nollresultat. Eventuella över- eller underskott

redovisas som skuld eller fordran på abonnenterna. (VA-fond)	
VA-fondens ingående balans	11 312
Årets förändring	<u>-18 143</u>
VA-fondens utgående balans	-6 831

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med kommunallagen (KL) och kommunal redovisningslag (KRL) och Lagen om allmänna vattentjänster (LAV07).

Redovisning av affärsverksamhet sker mot bakgrund av självkostnadsprincipen (RKR)

Det finns avrundningseffekter i ovanstående tabell.

Bilagor

1 Definitioner till årsbokslut

2 Måluppfyllelse

3 Investeringar

4 Nämndernas ledamöter

5 Panter och ansvarsförbindelser

6 Avtalssamverkan

7 Revisionsberättelse